

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW. **PL**

Nr 21 (169), 16 grudnia 2015

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

To był pracowity rok

Podsumowanie pierwszego roku kadencji 2014–2018

Investycje warte miliony

Rozmowa z wiceprezydentem
Tadeuszem Trzmielcem oraz
przewodniczącym Stanisławem Morycem

Krakowska szopka w Edynburgu

O polsko-szkockich tradycjach

KRK

★
Najpięk-
niejszych
Świąt
Bożego Narodzenia
i wymarzonego
Nowego Roku 2016
życzą
Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
i Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady Miasta Krakowa

20 grudnia | niedziela | 2015 r.

godz. 12.00 | Rynek Główny | Wspólny OPLĄTEK z mieszkańcami i gośćmi Krakowa

godz. 17.00 | Mały Rynek | 59. LEKCJA ŚPIEWANIA
tradycyjnie wraz ze śpiewnikiem „Kolędy do śpiewania po domach” w prezencie

Zapraszamy!

Sukcesy Krakowskiej Karty Rodzinnej

W Sali Obrad Rady Miasta Krakowa 15 grudnia po raz trzeci odbyła się gala dla partnerów programu Krakowska Karta Rodzinna, w której wzięli udział przedstawiciele firm, prezydent i radni Krakowa oraz rodziny wielodzietne.

Partnerzy programu odebrali z rąk prezydenta Jacka Majchrowskiego certyfikaty potwierdzające udział w projekcie, wręczono także statuetki dla najlepszych partnerów. Nagrody zostały przyznane w sześciu kategoriach i otrzymali je: Muzeum Narodowe w Krakowie (Kultura i rozrywka), Park Wodny w Krakowie SA (Sport, rekreacja i wypoczynek), Callan. Szkoła Języka Angielskiego (Oświata i wychowanie), Scanmed Multimedis SA (Zdrowie), Leroy Merlin Polska Sp. z o.o. (Gastronomia i sklepy), R7 Serwis SA (Usługi). Laureatów wybrała Kapituła Konkursowa powołana przez prezydenta Krakowa, biorąc także pod uwagę ankiety wypełnione przez beneficjentów programu.

Program Krakowska Karta Rodzinna z powodzeniem funkcjonuje od 2012 r. Od tego czasu przeszedł wiele zmian. Krakowska Karta Rodzinna była skierowana do rodzin z co najmniej czworgiem dzieci. Od 1 września 2014 r. program działa w rozszerzonej formule 3+.

Beneficjentami Programu są zarówno rodziny wielodzietne zamieszkałe na terenie Krakowa i mające na utrzymaniu minimum troje dzieci, jak i placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego. Udział w programie gwarantuje im możliwość korzystania z dynamicznie rozwijającego się systemu zniżek oferowanych przez instytucje miejskie oraz podmio-

ty komercyjne. Do grudnia 2015 r. do programu przystąpiło 5560 krakowskich rodzin.

Funkcjonowanie programu nie byłoby jednak możliwe bez partnerów, którzy wspierają krakowskie rodziny wielodzietne poprzez udzielanie im rabatów. To właśnie dzięki nim rodzinne wyjście do teatru, na basen lub na zakupy staje się tańsze, a tym samym bardziej dostępne. – W imieniu swoim oraz beneficjentów programu chciałabym podziękować wszystkim partnerom programu za udział w nim i zaangażowanie. Chciałabym także zaprosić do współpracy nowych partnerów, którzy chcieliby wesprzeć krakowskie rodziny wielodzietne – mówi Marzena Paszkot.

Partnerzy mogą przystąpić do programu poprzez wypełnienie specjalnego formularza znajdującego się na stronie www.kkr.krakow.pl lub zgłosić się bezpośrednio do pracowników Wydziału Spraw Społecznych, tel. 12 616-52-62 oraz 12 616-19-70. Na stronie można też znaleźć wykaz wszystkich partnerów programu wraz z oferowanymi przez nich rabatami.

Redakcja KRAKOWA.PL

KONKURS

W poprzednim numerze zadaliśmy następujące pytania: 1. Jaką akcję społeczną przygotowało krakowskie MPK w związku z ze swoim jubileuszem? 2. Na jakich dystansach mierzą się zawodnicy podczas Krakowskiego Biegu Sylwestrowego? Prawidłowe odpowiedzi to: 1. Krakowskie MPK w związku jubileuszem przygotowało akcję „140 litrów krwi na 140 lat komunikacji miejskiej”. 2. Zawodnicy Krakowskiego Biegu Sylwestrowego mierzą się na dystansach 5 i 10 km. Zwycięzcy naszego konkursu to Aleksan-

dra Wojciechowska i Anna Bartkowiak. A oto najnowsze pytania konkursowe: 1. Kiedy odbędą się najbliższe Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn? 2. Kto jest inicjatorem Międzynarodowego Centrum Kształcenia PK? Odpowiedzi (wraz z imieniem, nazwiskiem oraz numerem telefonu) prosimy nadsyłać na adres: redakcja@um.krakow.pl do 23 grudnia 2015 r. Prosimy także o dołączenie oświadczenia: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez UMK moich danych osobowych na potrzeby konkursu”.

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Biuro Prasowe, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 154, I piętro, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelny: Beata Klejbuk-Goździalska
Współpracownicy: Jan Machowski, Michał Koziół, Katarzyna Krasoń, Tadeusz Mordarski, Andrzej Kaczmareczki, Julia Żylina-Chudzik, Beata Sabatowicz, Magdalena Bartlewicz, Joanna Dubiel, Piotr Bryndiak, Błażej Siekierka, Katarzyna Maleta-Madejska
Zdjęcia: Wiesław Majka. Okładka: fot. Wiesław Majka / UMK
Projekt graficzny: PRTEKST. Korekta: Magdalena Kędzierska-Zaporowska. Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Arkuszowa Drukarnia Offsetowa Nakład: 30 tysięcy egz. ISSN 1898-9039

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Wielopole 18a, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4 oraz w szpitalach miejskich i siedzibach jednostek miejskich. KRAKÓW.PL otrzymać można także w sieci saloników prasowych KOLPORTER S.A.: al. 29 Listopada 95, ul. Konfederacka 1, al. Pokoju 20, ul. Wysłouchów 22a, ul. Wysłouchów 27, ul. Kamińskiego 1b, ul. Długa 63, ul. Beskidzka/Witosa 28, ul. św. Tomasza 25, ul. Librowszczyzna 4, ul. Krowoderska 24, ul. Kałwaryjska 42, ul. Książnica (Biedronka), ul. Słoneckiego 9, ul. Powstańców 34c, ul. Kościuski 17, os. Bohaterów Września 58, ul. Misiółka 1, ul. Jerzmanowskiego 12, ul. Nowohucka 52, al. Krasińskiego 30, ul. Bora-Komorowskiego 31, ul. Pawia 5, ul. Nowohucka 33a, ul. Cwiklińskiej 18, ul. Wadowicka 6.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się 20 stycznia.

W numerze:

I ROK KADENCJI

4. To był pracowity rok
Podsumowanie pierwszego roku kadencji 2014-2018

7. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

INWESTYCJE W NOWEJ HUCIE

8. Inwestycje warte miliony
Rozmowa z wiceprezydentem Tadeuszem Trzmielcem oraz przewodniczącym Stanisławem Morycem

9. Jak zrealizowano umowę społeczną
Nowohuckie inwestycje

ŚWIĘTA I SYLWESTER

10. FUNtastyczny sylwester!
Chylińska, Stępczowska, Aframenta

10. Święty Mikołaj dla rodzin zastępczych
„Choinkowe świecidełka” w NCK

11. Świętecznie w szkole przy Malborskiej
Zdolni rodzice, kreatywni nauczyciele

12. Krakowska szopka w Edynburgu
Polsko-szkockie tradycje

MIASTO

13. Kraków stolicą szczypiorniaka
Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn 2016

13. Krakowianie na rowery!
Podsumowanie sezonu KMK Bike

14. Cały świat w jednym miejscu
Międzynarodowe Centrum Kształcenia PK ma 30 lat!

15. Kraków nagrodził swoich artystów
Nagrody Miasta Krakowa rozdane

16. Mistéria Paschalia 2016
Znamy program festiwalu

DLA SENIORÓW

17. Koperta ratująca życie
O pilotażowym projekcie

17. Miejsca przyjazne seniorom
Wybrano po raz piąty

17. Centra Aktywności Seniorów
Adresy, telefony...

RADA MIASTA KRAKOWA

18. Kardynał Franciszek Macharski odznaczony
Cracoviae Merenti dla byłego Metropolity Krakowskiego

18. Walka z wadami kręgosłupa trwa
O programie badań wad kręgosłupa na Komisji Zdrowia

19. Okiem Przewodniczącego
Życzenia, marzenia i utopie

20. Ponad podziałami przed świętami
Felieton Anny Szybist

21. Elektrosmog, czyli jak ucywilizować cywilizację?
Felieton Marty Pateny

22. Głos Dzielnic

23. Miasto przyjazne wszystkim
Felieton Małgorzaty Jantos

HISTORIA

24. Był olbrzymi, rzeźbiony...
Nowa książka Stanisława Waltosia

25. Kalendarium krakowskie

To był pracowity rok

Minął rok od rozpoczęcia przeze mnie czwartej kadencji na stanowisku Prezydenta Miasta Krakowa. Zgodnie z dobrym obyczajem składam Państwu sprawozdanie z tego, co udało się w ciągu tego roku zrobić.

Jacek Majchrowski

W kampanii zapowiedziałem skupienie się na poprawie jakości życia krakowian, czyli realizację drobniejszych inwestycji i przedsięwzięć, które sprawiają, że czujemy się w naszym mieście komfortowo. Chciałbym pokazać, co już udało nam się osiągnąć, które przedsięwzięcia są na etapie przygotowań do realizacji i jak w ciągu ostatniego roku zmieniła się polityka miasta.

Obywatele

Ze wszystkich dziedzin życia miasta, które ująłem w programie wyborczym, najpełniej już w pierwszym roku kadencji zrealizowaliśmy te dotyczące partycypacji społecznej. W lipcu tego roku powołałem do życia Miejskie Centrum Dialogu, którego głównym zadaniem jest wspieranie budowy aktywnego społeczeństwa obywatelskiego i koordynowanie procesów konsultacji społecznych. Przez ostatni rok przeprowadzono 25 konsultacji. Dyskusji poddano nie tylko kwestie związane z bieżącymi inwestycjami, ale z ochroną przyrody, edukacją, sprawami mieszkalnictwa, opieki nad bezdomnymi zwierzętami, reklamami w przestrzeni publicznej czy programami profilaktyki zdrowotnej. Zgodnie z zapowiedziami poszerzyliśmy także zakres konsultacji społecznych i zaproponowaliśmy nowe sposoby docierania do mieszkańców. Biuro Planowania Przestrzennego przeprowadziło w ciągu ostatniego roku ponad 60 pozaproceduralnych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami. By ułatwić uczestnictwo w dyskusjach szczególnie istotnych społecznie, stosujemy niestandardowe formy – konsultacje w namiotach rozstawionych w przestrzeni publicznej czy tramwaju.

W pomieszczeniach biurowych przy stacji Wisły działa od 3 sierpnia zapowiadane przeze mnie w programie wyborczym „Centrum Obywatelskie” – miejsce integrujące i wzmacniające organizacje pozarządowe i inicjatywy lokalne. Dowodem na zapowiadane zacieśnienie współpracy pomiędzy miastem a organizacjami trzeciego sektora niech będzie tegoroczny ranking „Rzeczpospolitej”, w którym Kraków, plasując się na drugim miejscu, uzyskał jednak najwyższą spośród wszystkich polskich miast notę w kategorii „udział wydatków na organizacje pozarządowe”. W przypadku Krakowa to

4,4 proc. całego budżetu miasta (Gdańsk, który zwyciężył w rankingu, ma 1,62 proc.).

Aby ułatwić krakowianom kontakt z urzędem, otworzyliśmy nowy Punkt Obsługi Mieszkańca, tym razem w Galerii Bonarka. Trwają rozmowy z kolejnymi właścicielami obiektów handlowych, wierzę więc, że do końca kadencji będziemy mogli pochwalić się następnymi POM-ami. Warto też wspomnieć, że staramy się rozszerzać ofertę usług, które można załatwić przy okazji zakupów – także sobotnich. Od 1 grudnia POM-y przyjmują wnioski o wymianę pieca węglowego.

To, że już w pierwszym roku kadencji udało się zrealizować wszystkie punkty programu wyborczego, które zapisałem pod hasłem „Obywatele”, potwierdza, jak ważny dla mnie jest głos mieszkańców. Nie oznacza to jednak, że wykonaliśmy już całą pracę. Doskonale zdaję sobie sprawę z tego, że partycypacji społecznej ciągle się uczymy. My – urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i mieszkańcy.

Ekologia, sport, zdrowie

Ubiegłoroczna kampania wyborcza była w dużej mierze zdominowana przez dyskusję poświęconą szeroko rozumianej ekologii i dbałości o zdrowie. Bo komfortowe życie to oddychanie czystym powietrzem, to zadbane tereny zielone, miejsca do uprawiania sportu amatorskiego i gwarancja, że jeżeli już będziemy wymagać pomocy medycznej, zostanie nam ona zapewniona na najwyższym poziomie.

O smogu mówimy w ostatnich dniach dużo – nie będę więc Państwu przypominał wszystkich realizowanych inicjatyw. Powiem tylko tyle – podpisane w tym roku umowy na wymianę pieców pozwolą na likwidację 1400 palenisk węglowych i ponad 1300 kotłowni. W przyszłorocznym budżecie na walkę z niską emisją przeznaczylimy 125 mln zł. To najwyższa

kwota w historii. A ponieważ trzeba zaczynać od siebie, jako priorytet traktujemy likwidację pieców węglowych w budynkach komunalnych. W ubiegłym roku zlikwidowaliśmy ponad 100 pieców, w tym roku ok. 130. Do końca tej kadencji wszystkie budynki komunalne będą miały ogrzewanie ekologiczne.

Zgodnie z zapowiedzią zrobiliśmy krok w stronę uporządkowania spraw związanych z zielenią. Od lipca tego roku rozpoczął działalność Zarząd Zieleni

Aby ułatwić krakowianom kontakt z urzędem, otworzyliśmy nowy Punkt Obsługi Mieszkańca, tym razem w Galerii Bonarka. Trwają rozmowy z kolejnymi właścicielami obiektów handlowych.

zdjęcia: archiwum UMK

Otwarcie hali KS Orzeł Piaski Wielkie

Miejskiej. Tak jak zapowiadałem, powołanie jednostki wiąże się także ze zwiększeniem środków na zieleni. W projekcie przyszłorocznego budżetu zakładamy ok. 80 mln zł, z czego połowa będzie przeznaczona na wykupy terenów pod zieleni, a reszta na bieżącą pielęgnację, rewitalizację i zakładanie nowych parków. Największym czekającym nas przedsięwzięciem będzie oczywiście urządzenie parku Zakrzówek – ok. 50 ha parku wraz z kompleksem rekreacyjno-sportowym. Cieszę się, że w końcu udało nam się dojść do porozumienia z właścicielem terenu i w przyszłym roku sfinalizujemy transakcję.

Przez 12 miesięcy przybyło nam w Krakowie miejsc, gdzie krakowianie mogą rozwijać swoje sportowe pasje. Zmodernizowaliśmy aż 18 boisk przy placówkach oświatowych, koszt tych inwestycji wahał się od 200 tys. zł aż do 1 mln zł. Jestem jednak przekonany, że warto, bo inwestycja w sport to inwestycja w zdrowie młodego pokolenia. Prace modernizacyjne trwały przez ostatni rok także w obiektach należących do klubów sportowych m.in. Hutnika, KS Bieżanowianka czy Grębałowianka. Niebawem rozpoczniemy inwestycję od lat oczekiwaną przede wszystkim przez sportowców niepełnosprawnych – budowę Hali 100-lecia Cracovii.

Wielokrotnie w trakcie kampanii wyborczej zapewniałem, że priorytetem na kolejne cztery lata będzie dla mnie modernizacja Szpitala im. S. Żeromskiego, by osiągnął standard, którym już w tej chwili może się szczycić szpital Narutowicza. Dziś Miejski Szpital im. S. Żeromskiego może pochwalić się najnowocześniejszym w całej Małopolsce Oddziałem Intensywnej Terapii oraz wyremontowanym, przyjaznym dla małych pacjentów i ich rodziców oddziałem pediatrycznym. Obie inwestycje kosztowały pra-

wie 12 mln zł. W przyszłym roku na szpital w Nowej Hucie chcemy wydać kolejne 13 mln zł.

Edukacja, rodzina, pomoc społeczna

Pozwolą Państwo, że skupię się głównie na miejscach w przedszkolach, ponieważ rozwiązanie tego problemu obiecałem podczas kampanii wyborczej. Otóż w grudniu kończymy prace przy odbudowie przedszkola przy ul. Dekerta, a po feriach zimowych wprowadzą się tam dzieci. To placówka, w której będą się mieścić cztery oddziały, czyli setka dzieci. Jesteśmy w tej chwili na różnym etapie przygotowywania budowy trzech innych przedszkoli (oddanie do użytku w 2016 lub 2017 r.) – na ul. Babińskiego dla 150 dzieci, na ul. Kościuszkowców dla 150 dzieci, na os. Róża dla 100 dzieci oraz rozbudowy przedszkola przy ul. Emaus dla 75 dzieci. W trzech szkołach jesteśmy w trakcie adaptacji i dobudowy pomieszczeń na potrzeby oddziałów przedszkolnych – w sumie dla 200 dzieci (szkoły przy ul. Aleksandry, Mackiewicza i Golikówka). Do tego trzeba dodać także przystosowanie pomieszczeń na potrzeby oddziałów przedszkolnych – w tym roku w pięciu szkołach dla 125 dzieci. W przyszłym roku zaplanowaliśmy wykonanie robót budowlanych w kolejnych sześciu szkołach, dzięki czemu przygotowujemy miej-

sce dla kolejnych 350 dzieci. Jak łatwo zsumować, te konkretne, podjęte już działania dają nam 1250 nowych miejsc, najdalej do 2017 r. A to jeszcze nie wszystkie nasze plany.

W ciągu ostatniego roku w Krakowie otworzyliśmy 11 Centrów Aktywności Seniorów, rozmawiamy także z Młodzieżowymi Domami Kultury na temat otwierania kolejnych CAS-ów. To przecież idealne miejsca, by realizować postulat integracji międzypokoleniowej. Jednocześnie procedujemy regulamin konkursu „Działajmy razem”, którym chcemy wspierać najciekawsze inicjatywy uczniowskie realizowane wspólnie z osobami po 60. roku życia.

Jeżeli chodzi o mieszkania komunalne, w tym roku kupiliśmy 67 mieszkań – 44 od Skarbu Państwa, 21 na rynku pierwotnym i 2 od spółdzielni mieszkaniowej. Udało nam się także zakończyć formalności związane z rozpoczęciem budowy nowych mieszkań komunalnych. W przyszłym roku przystąpimy do prac budowlanych przy ul. Przyzby i Zalesie, gdzie powstanie docelowo 350 mieszkań, żłobek oraz dom kultury. W tym roku przygotowaliśmy także część dokumentacji pozwalającej na rozpoczęcie w przyszłym roku inwestycji przy ul. Wańkowicza. Jednak najszybciej nowi lokatorzy wprowadzą się do bloku przy ul. Mały Płaszów. W przyszłym roku oddamy tam do użytkowania 48 nowych mieszkań. Dodatkowo w przyszłorocznym projekcie budżetu zaproponowałem przeznaczenie 3 mln zł na zakup mieszkań.

Inwestycje

Nowa Huta Przyszłości pomału przestaje być hasłem, a staje się konkretnym, realizowanym w Krakowie projektem. Choć efekty tych prac będą widoczne dopiero wiele lat po zakończeniu obecnej kadencji samorządu, poczyniliśmy pierwsze konkretne kroki. Wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego rok temu powołaliśmy spółkę „Nowa Huta Przyszłości”. Nie oznacza to jednak braku zaangażowania miejskich wydziałów i jednostek w ten projekt. Najkosztowniejszą przyszłoroczną inwestycją drogową (ponad 80 mln zł) będzie rozbudowa ul. Igołomskiej – kluczowej dla komunikacji w tym rejonie miasta. Wydział Gospodarki Komunalnej zajmuje się projektem „Rozbudowa infrastruktury pod Park Technologiczny Branice i Centrum Logistyczne”, co obejmuje rozbudowę wewnętrznego układu komunikacyjnego strefy gospodarczej. Natomiast Biuro Planowania Przestrzennego jest już na zaawansowanym etapie przygotowania trzech planów zagospodarowania przestrzennego dla tego terenu: Igołomska – Północ, Igołomska – Południe i Przylasek Rusiecki.

W tym roku oddano do użytkowania najdłuższą tramwajową estakadę w Polsce na odcinku ul. Lipska – ul. Wielicka oraz przebudowano li-

nię tramwajową wraz z układem drogowym rondo Mogiłskie – pl. Centralny. Przebudowano ul. Podwale i ul. Dunajewskiego i wprowadzono na tym odcinku I obwodnicy Krakowa jednokierunkowy ruch dla samochodów. Kontynuowano program rewitalizacji ulic i placów w centrum miasta, zostały przebudowane ul. Wiślna i św. Anny oraz Rynek Podgórski. Wybudowano układ komunikacyjny w obsłudze Centrum Jana Pawła II. Powstał Zbiornik Retencyjny w Bieżanowie chroniący mieszkańców tego obszaru przed powodzią. Kończymy budowę ekospalarni, obiektu będącego ostatnim elementem zintegrowanego systemu gospodarki odpadami w Krakowie.

Chciałbym zwrócić równocześnie uwagę, że 2015 r. to czas realizacji inwestycji na mniejszą skalę. To szereg zadań drobnych, mniejszych, ale bardzo ważnych, gdyż bezpośrednio nas dotyczących. ZIKiT zrealizował w tym roku ponad 100 drobniejszych zadań inwestycyjnych, z czego 70 proc. to remonty dróg i chodników, a 30 proc. inwestycje w zieleni i oświetlenie. Do tego trzeba dodać kilkadziesiąt większych zadań związanych z utrzymaniem dróg – przede wszystkim remontów nakładkowych. Tę politykę będę chciał kontynuować przez kolejne trzy lata. Znalazła ona zresztą odzwierciedlenie

**Nowa Huta
Przyszłości pomalą
przestaje być
hasłem, a staje
się konkretnym,
realizowanym
w Krakowie
projektem.**

w projekcie przyszłorocznego budżetu, w którym w stosunku do mijającego roku spadają wydatki na duże inwestycje strategiczne, a rosną na mniejsze inwestycje programowe.

Referendum

Już zupełnie na koniec chciałbym odnieść się jeszcze do realizacji postanowień referendalnych, których realizacja jest moim obowiązkiem na równi z realizacją programu wyborczego.

Jeżeli chodzi o budowę metra, zleciłmy wykonanie analizy „Studium rozwoju systemu transportowego Miasta Krakowa, w tym budowy metra”. Wnioski z niej płynące poznamy na przełomie roku. Jeżeli wyniki wskażą na zasadność budowy metra, wtedy przygotowane zostaną koncepcja i studium wykonalności dla I linii metra.

Co do budowy monitoringu wizyjnego, to w mijającym roku zakończył prace zespół pod kierunkiem prof. Janiny Czapskiej z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Przyjęliśmy już szczegółowy harmonogram, który zakłada zakończenie tej inwestycji w 2018 r. W przyszłym roku planujemy rozbudowę sieci monitoringu, w dużej mierze z myślą o Światowych Dniach Młodzieży, a zamontowane nowe kamery staną się w przyszłości częścią nowego monitoringu.

I na koniec transport rowerowy. Największą rowerową tegoroczną inwestycją była dwukilometrowa ścieżka na estakadzie Lipska–Wielicka. Przed wybudowaniem tego obiektu ruch rowerowy i pieszy odbywał się nie do końca legalnie tunelem technicznym pod torami. Do końca roku lista wydłuży się o drogę dla rowerów w ulicy Boruty-Spiechowicza, wzdłuż ul. Wadowickiej (od ronda Matecznego do ul. Brożka) oraz na ul. Wielickiej. Budowa kolejnych dróg została wpisana do projektu przyszłorocznego budżetu. To inwestycje, które będą finansowane z budżetu miasta oraz w ramach tzw. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Chciałbym też zwrócić uwagę na inne wprowadzane udogodnienia dla rowerzystów – przybywa w Krakowie ulic z wydzielonym kontrapasem, w tej chwili mamy już ich 50. Zamontowaliśmy w tym roku 700 nowych stojaków dla rowerów, a inwestycją w bezpieczeństwo miłośników jednośladów i jednocześnie nowością w Krakowie są także śluzki dla rowerzystów.

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

25 listopada

- Konferencja prasowa Prezydenta Miasta Krakowa podsumowująca pierwszy rok IV kadencji, Pawilon Wyspiańskiego

27 listopada

- Spotkanie z ambasadorem Panamy Enrique Zarakim

30 listopada

- Prezentacja efektów modernizacji ul. Wiślniej
- Uroczystość przyznania tytułu Mecenasa Kultury Krakowa 2014, Sala Obrad RMK

1 grudnia

- Wizyta w spopiarni w Podgórkach Tynieckich

3 grudnia

- Uroczystość rozpoczęcia procesu rozruchu Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie, ul. Giedroycia

4 grudnia

- Gala wręczenia nagród „Małopolski Dąb 2015”, Sala Obrad RMK

5 grudnia

- Oficjalne uroczystości zakończenia roku jubileuszowego z okazji 600-lecia lokacji Swoszowice, Fort Swoszowice
- Jubileusz 60-lecia Teatru Ludowego, os. Teatralne

6–7 grudnia

- Obrady Komitetu Politycznego Rady Miast i Regionów Europy (CEMR)

8 grudnia

- Otwarcie Miejskiego Centrum Dialogu, ul. Bracka

9 grudnia

- Oddanie do użytku układu drogowego wokół Centrum Jana Pawła II

- Podsumowanie tygodnia „milionowego zwiedzającego” w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, Pałac Krzysztofory

10 grudnia

- Uroczysta sesja Rady Miasta Krakowa – wręczenie srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” ks. kardynałowi Franciszkowi Macharskiemu
- Uroczyste spotkanie z Zofią Gołubiew w związku z zakończeniem przez nią pracy na stanowisku dyrektora Muzeum Narodowego w Krakowie

Inwestycje warte miliony

O inwestycjach w Nowej Hucie powstałych w ramach umowy społecznej z Tadeuszem Trzmiel, Zastępcą Prezydenta Krakowa ds. Inwestycji Miejskich, oraz Stanisławem Morycem, przewodniczącym Rady Dzielnicy XVIII rozmawia Andrzej Kaczmarczyk.

Tadeusz Trzmiel:

Panie Prezydencie, umowę społeczną podpisano sześć lat temu, a Miasto zobowiązywało się potraktować inwestycje z listy kompensacyjnej jako priorytetowe i zrealizować w ciągu trzech lat. Tymczasem ostatnie z nich będą zrealizowane dopiero w roku 2017 lub 2018.

Tadeusz Trzmiel: To prawda, ale nie cała. Idea była taka, żeby inwestycje kompensacyjne zakończyć wraz z uruchomieniem spalarni odpadów. Jej budowa z przyczyn niezależnych od nas zaczęła się później, bo dopiero jesienią 2013 r. W grudniu nastąpił tzw. rozruch na gorąco, a pełną parą spalarnia ruszy w czerwcu 2016 r. Tymczasem już teraz wywiązaliśmy się z większości zawartych w umowie zobowiązań.

Większości, ale nie wszystkich.

TT: Tak, ale za to, w porozumieniu z Radą Dzielnicy XVIII, zrealizowaliśmy wiele projektów dodatkowych, które zrodziły się później i nie znalazły się w podpisanej w 2009 r. umowie społecznej. Na zadania z umowy wydaliśmy 69 mln zł, a na te dodatkowe – 130 mln, czyli niemal dwa razy więcej, więc chyba nie mamy się czego wstydić. Wręcz przeciwnie.

Wśród tych opóźnionych inwestycji jest ul. Igołomska, co oznacza, że samochody do spalarni będą przejeżdżać przez ulice osiedlowe.

TT: Opóźnienie przebudowy Igołomskiej wynika z konieczności koordynacji dwóch inwestycji. Drogi ekspresowej S7 na odcinku węzeł Rybitwy – węzeł Ptaszyckiego oraz połączenia go właśnie z Igołomską. Prace te powinny zostać wykonane na przełomie lat 2017/2018. Wtedy samochody z odpadami nie będą jeździć przez miasto i osiedla, ale dojadą drogą S7 do węzła z Igołomską i stąd wprost do spalarni. To będzie kosztować kolejne 350 mln i wtedy wydatki miasta na inwestycje „okołospalarniane” w dzielnicy XVIII sięgną w sumie ponad 500 mln!

Co z kanalizacją na os. Mogiła i Lisisko oraz przebudową ul. Klasztornej?

TT: Rzeczywiście, tu mamy opóźnienie. To wymagało przygotowania przebudowy ul. Klasztornej od mostu Wandy do ul. Żaglowej wraz z budową kanalizacji sanitarnej i opadowej. W tej chwili kończymy projekt kanalizacji, a cała przybudowa będzie zakończona do roku 2018. W tym miejscu muszę jednak zaznaczyć, że w ramach inwestycji dodatkowych, o których mówiłem i które już zostały zakończone, wybudowano 17 km kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej i grawitacyjnej, 14 pompowni ścieków, skanalizowano pięć osiedli: Chałupki, Branice, Wolica, Przyłasek Rusiecki, i Przyłasek Wyciski. Ta dodatkowa kanalizacja kosztowała 55,5 mln zł.

Stanisław Moryc:

Jak Pan ocenia wywiązanie się przez Miasto z obietnic kompensacyjnych w związku z budową spalarni śmieci?

Stanisław Moryc: Gdy siadaliśmy do stołu w ramach konsultacji społecznych, jeszcze przed podpisaniem porozumienia w sprawie inwestycji kompensacyjnych, nie zdawaliśmy sobie sprawy – my, tzn. mieszkańcy, rada dzielnicy, władze miasta i KHK, czyli inwestor – jakie inwestycje będziemy mogli zrealizować i w jakim czasie. Stworzyliśmy listę oczekiwań, do której dopisano koszty i terminy tak, by wszystko zostało sfinalizowane przed uruchomieniem spalarni.

No i przez sześć lat nie wszystko udało się zrealizować. Jak by Pan ocenił w 10-stopniowej skali stopień wykonania umowy Miasto – mieszkańcy Dzielnicy XVIII?

SM: Wykonano 60 proc. zobowiązań. Mamy inwestycje, które są w trakcie realizacji, i takie, które dopiero są do zrealizowania. Nie ze wszystkim zdążyliśmy po prostu ze względu na stan budżetu Krakowa. Jednak pomimo zakończenia budowy spalarni porozumienie obowiązuje dalej i zapisane tam inwestycje muszą zostać wykonane, pozostają priorytetowe dla naszej dzielnicy. Dodam też, że w kilku wypadkach już w trakcie realizacji niektóre inwestycje zostały rozbudowane ponad zapisy przewidziane w porozumieniu. To też oznaczało dodatkowe środki.

Na przykład?

SM: Porozumienie przewidywało wybudowanie boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 37. Boisko już jest, jako element dodatkowy powstał balon, czyli pneumatyczne zadaszenie, który umożliwi korzystanie z boiska w zimie.

Przez dwa lata samochody będą dowozić odpady do spalarni ulicami pomiędzy domami, bo ul. Igołomska jest w remoncie, a trasy S7 nie ma.

SM: S7 nie ma i to jest obecnie duże utrudnienie. Zarówno mnie, jak i mieszkańców interesuje to, jak śmieciarki dowożące odpady dojadą do zakładu. Wybrana droga powinna być jak najmniej uciążliwa dla mieszkańców Nowej Huty. Natomiast co do Igołomskiej, to rzeczywiście proces inwestycyjny się wydłużył na skutek czasochłonnych procedur przejmowania gruntów pod przebudowę ulicy. To jedna z tych rzeczy, na które poczekamy nieco dłużej, obecnie ta inwestycja jest w trakcie realizacji. To samo dotyczy też dokończenia kanalizacji na os. Mogiła i Lisisko oraz modernizacji ul. Klasztornej wraz z budową w niej kanalizacji. W tej chwili trwa proces projektowania. W przyszłorocznym budżecie miasta przeznaczono środki na rozpoczęcie przebudowy ulicy.

Jak zrealizowano umowę społeczną

Krakowska spalarnia śmieci przy ul. Giedroycia została uruchomiona. Na początku grudnia nastąpił tzw. rozruch na gorąco, a w czerwcu przyszłego roku spalarnia będzie już działać pełną parą. W jej kotłach będzie znikać 220 tys. ton śmieci rocznie, czyli ponad dwie trzecie tego, co miasto w tym czasie produkuje.

foto: Wiesław Majka / UMK

W kotłach krakowskiej ekospalarni będzie znikać 220 tys. ton śmieci rocznie

Andrzej Kaczmarczyk

Grudzień to był ostatni termin na uruchomienie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów. Gdyby nie został dotrzymany, stracilibyśmy 370 mln zł unijnej dotacji, a koszt budowy na skutek konieczności zaciągnięcia dodatkowego kredytu wzrósłby nawet o 500 mln. Ostatecznie tak potrzebna Krakowowi spalarnia kosztowała nas 827 mln zł brutto. Jest największa w Polsce, ale nie najdroższa. Budowana właśnie spalarnia poznańska przy nieco mniejszej wydajności będzie kosztować o 100 mln więcej.

Krakowski ZTPO zamieni nasze śmieci w energię cieplną i elektryczną. Do sieci ciepłowniczej trafi 10 proc. potrzebnego miastu ciepła i tyle energii elektrycznej, ile potrzebują krakowskie tramwaje.

Konkurs na koncepcję architektoniczną zakładu rozstrzygnięto pięć lat temu, a przetarg na budowę ogłoszono wiosną 2011 r. Na jego zakończenie musieliśmy czekać prawie dwa lata. Wszystko dlatego że uczestnicy atrakcyjnego przetargu kilka razy skutecznie odwoływali się od kolejnych wyborów komisji przetargowej. Ostatecznie umowę z południowokoreańską firmą budowlaną POSCO Engineering & Construction

Co., Ltd podpisano dopiero pod koniec roku 2012, a prace budowlane rozpoczęto rok później.

Jednak jeszcze zanim ruszyła procedura projektowo-przetargowa, należało wybrać lokalizację ekospalarni. Krakowianie oczywiście chcieli miejskiej spalarni, ale... nie u siebie w dzielnicy. Początkowo konsultacje ruszyły w trzech możliwych miejscach, a ostateczną decyzję o lokalizacji przy Giedroycia podjął prezydent miasta. Ta decyzja wymagała jednak uzyskania akceptacji ze strony mieszkańców Dzielnicy XVIII. Wtedy Miasto Kraków zdecydowało się na rozbudowaną akcję edukacyjną i dialog społeczny z mieszkańcami reprezentowanymi przez Radę Dzielnicy oraz 10 stowarzyszeń i organizacji obywatelskich od Polskiego Klubu Ekologicznego, poprzez Komitet Protestacyjny Mieszkańców Mogiła, aż do Ochotniczej Straży Pożarnej w Przylasku Rusieckim.

Trudne negocjacje zakończyło podpisanie „Deklaracji stron jako umowy społecznej”, której załącznikiem była lista 50 rekompensujących inwestycji na terenie Nowej Huty obejmujących modernizację dróg i terenów zielonych, budowę parkingów oraz sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, a także powstanie obiektów sportowych i rekreacyjnych. Do tej pory zrealizowano to zobowiązanie w ponad 60 proc., ale

władze miasta i dzielnicy przyrzekają, że umowa dalej obowiązuje i zostanie wypełniona w całości. Jednocześnie podkreślają, że w tym czasie na same dodatkowe inwestycje w Nowej Hucie, nieobjęte „umową społeczną” wydano 130 mln zł, czyli prawie dwa razy więcej, niż przewidywała „Deklaracja stron” z roku 2009.

Od 2009 r.:

- wprowadzono zakaz przejazdu tirów przez pl. Centralny

Wykonano:

- modernizację ulic: Wyciąskiej, Branickiej, Jeziorko, Dymarek, Suchy Jar, Nadbrzezie, Szymańskiego, Rumiankowej, Drożyskiej, Kąkolowej, Truskawkowej, Odmętowej, Opata Salwińskiego, Żaglowej Bocznej, Podbagnie i Powiatowej, Bardosa, Kępskiej, Powiatowej, Na Niwach, Kopaniec
- oświetlenie na ul. Jeżynowej
- ścieżkę rowerową od NCK do parku Żeromskiego
- miejsca parkingowe na al. Jana Pawła II oraz na al. Róż
- ogródki jordanowskie na osiedlach: Wrózeniec, Chałupki, Pleszów, Ruszcza, Wyciąże, Kościelniki, Mogiła i na ul. Stare Wiśliko
- modernizację boiska przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 6
- sygnalizację świetlną przy klasztorze w Mogile
- kanalizację sanitarną na ulicach: Kopaniec, Bardosa, Powiatowej, Jeżynowej, Na Niwach i bocznych, Zagłoby, Odmętowej, Ziarkowej, Wołodziejowskiego, Grąby, Salwińskiego, Granicznej, Jagienki, Kmicica, Stare Wiśliko, Żaglowej i bocznych
- wodociąg dla ulic: Jeżynowej, Na Niwach i bocznych, Zagłoby, Odmętowej i Ziarkowej
- 245 przyłączy kanalizacyjnych i 28 przyłączy wodociągowych w osiedlach: Branice, Chałupki, Przylasek Rusiecki, Wyciąże, Mogiła, Lesisko i Kościelniki

Wyremontowano:

- skrzyżowanie ul. Klasztornej z al. Jana Pawła II
- plac Przy Poczcie
- alejki i ławki w Lasku Mogiłskim
- rowy przydrożne i rowy melioracyjne o łącznej długości 15,5 km

Wybudowano:

- boiska wielofunkcyjne przy Szkołach Podstawowych nr 37, 74 i 88
- salę gimnastyczną przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych nr 5
- świetlicę środowiskową w Pleszowie
- przepompownię w Wolicy i Lesisku
- 24 wiaty przystankowe na osiedlach podmiejskich na trasie kursowania autobusów MPK
- boisko przy ul. Bardosa wraz z ogródkiem jordanowskim.

FUNtastyczny sylwester!

Najwięksi polscy artyści i ulubieńcy publiczności sprawią, że krakowski sylwester przejdzie do historii! Zobaczymy m.in. Patrycję Markowską, Agnieszkę Chylińską, Natalię Kukulską, Anię Wyszconi, Mrozu, Afromental, finalistów programów „Mam Talent!” oraz „X Factor”.

● Karolina Grysiak

Kraków znajduje się na długiej liście największych miast, które w spektakularny sposób celebrować Nowy Rok. Miliony widzów w całej Polsce już po raz trzeci zobaczą sylwestrową zabawę prosto z Krakowa. To wyjątkowa noc, którą należy uczcić z honorami – mówi Andrzej Kulig, zastępca prezydenta Krakowa. – Sylwester 2015 to nie tylko noc fantastycznej zabawy, ale przede wszystkim projekt wizerunkowy dla miasta. Dzięki TVN w Krakowie bawi się cała Polska, a miasto prezentuje swoje atuty – dodaje Edward Mischak, dyrektor programowy TVN. W tym roku sylwestrowym słowem kluczem będzie słowo „fun”. Niejednoznaczne, ponieważ z jednej strony kojarzy się z fanaberią, a z drugiej – z fantastyczną rozrywką, fascynacjami i fantazjami. Nowy Rok 2015 będziemy witać z mieszkańcami Krakowa, przybyłymi gośćmi i telewizzami TVN. Imprezę poprowadzą popularni prezenterzy stacji: Magdalena Mołek, Patrycja Kazadi, Marcin Prokop i Olivier Janiak. Wszystko w najlepszym scenograficznym opakowaniu stworzonym przez

Giorgosa Stylianou, wyreżyserowanym przez Macieja Sobocińskiego. Choreografię widowiska przygotuje Agustin Egurrola. Na scenie bę-

Powitaj Nowy Rok na krakowskim Rynku!

Foto: Wiesław Majer / UMK

dzie można zobaczyć finalistów znanych z talent show TVN „Mam Talent!” oraz „X Factor”: Martę Podulkę, Michała Szpaka, Sabinę Jeszkę, Pawła Binkiewicza oraz Natalię Cepelik.

Zabawa w Krakowie rozpocznie się o godz. 19.00, a transmisja na antenie TVN o 19.45. Wspaniała zabawa godna uczczenia najbardziej wyjątkowej nocy w roku będzie trwała ponad sześć godzin. Szczegóły dotyczące wydarzenia można znaleźć na stronie internetowej: www.sylwester.krakow.pl.

Święty Mikołaj dla rodzin zastępczych

7 grudnia do Nowohuckiego Centrum Kultury przyjechały krakowskie rodziny zastępcze, aby spotkać się ze Świętym Mikołajem. Było świątecznie, zabawnie i wzruszająco.

● Marta Chechelska

Uczestnicy spotkania najpierw obejrze-
li spektakl „Choinkowe świcidelka”,
a potem przyjęli bardzo oczekiwanego
gościa – św. Mikołaja, który wręczył wszystkim
dzieciom prezenty. Młodsze dzieci dostały
paczki, a starsze podwójne bilety do kina.

To spotkanie jest jednym z wielu przedsię-
wzięć promujących rodzicielstwo zastępcze,
zrealizowanych w ubiegłym roku przez Miasto
Kraków. Dzięki nim utworzono dwie duże gru-

py kandydatów na rodziców zastępczych, którzy biorą udział w szkoleniach, zawiązano też kilka nowych niezawodowych rodzin zastępczych. Mamy nadzieję, że wśród osób, które uczestniczą w szkoleniach, są przyszli wspaniali rodzice zastępczy.

Obecnie w Krakowie jest 121 rodzin zastępczych niespokrewnionych, które wychowują 143 dzieci. 27 zawodowych rodzin zastępczych pełni funkcję pogotowia rodzinnego (opiekują się zgodnie ze swoimi możliwościami jednym, dwójką lub trójką dzieci – w sumie 52 dzieci).

Osiem zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych opiekuje się dziećmi niepełnosprawnymi i wymagającymi szczególnej troski – u tych rodziców znalazło opiekę dziecięcioro dzieci. Poza tym w Krakowie działają dwa rodzinne domy dziecka oraz sześć placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Natomiast w 320 spokrewnionych rodzinach zastępczych wychowuje się 401 dzieci.

Kraków nieustannie poszukuje kandydatów na rodziców – aby zapewnić opiekę wszystkim małym dzieciom, trzeba znaleźć 15 rodzin. Potrzebne są zarówno rodziny zawodowe, które chciałyby zaopiekować się dzieckiem niepełnosprawnym lub zostać pogotowiem rodzinnym, jak też niezawodowe rodziny, które, nie rezygnując ze swojej pracy, przyjmą dziecko do swojego domu i życia. Rodzice zastępczy otrzymują miesięcznie 1000 zł na utrzymanie dziecka (1200 zł dla dziecka niepełnosprawnego), a rodziny zawodowe otrzymują też wynagrodzenie za pracę. Wszystkich zainteresowanych zachęcamy do kontaktu z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Dział Rodzin Zastępczych ul. Piłsudskiego 29, tel. 12 422-29-94.

Świątecznie w szkole przy Malborskiej

Szyją przytulanki i świąteczne aniołki, z filcu wyczarowują torebki i bańki na choinkę, za pomocą dekupażu tworzą puzdereczka, naczynka i inne cudenka. A robią to z takim zapałem i artystycznym, że można tylko pozazdrościć. Tak rodzice uczniów Szkoły Podstawowej im. bł. Celiney Borzęckiej przygotowują się do corocznego świątecznego kiermaszu.

Beata Klejbuk-Goździalska

Wcale nie przesadzam. Na warsztaty świąteczne do Szkoły Podstawowej przy Malborskiej zaprosiła mnie pani Małgosia, jedna z aktywnych mam, zapewniając, że zobaczę rzeczy fantastyczne. Choć zdaję sobie sprawę, że rodzice uczniów często i licznie angażują się w życie szkoły, nie sądziłam, że zobaczę takie mnóstwo własnoręcznie robionych drobiazgów, z których co najmniej połowę zabrałabym do domu. – Pomysł warsztatów zakończonych świątecznym kiermaszem zrodził się w 2011 r. – opowiada Katarzyna Cieciora, dyrektor placówki. – Skończyłam liceum plastyczne i z chęcią zaraziłam rodziców swoją pasją, która okazała się też świetnym sposobem na integrację naszej małej społeczności. Dziś realizujemy nie tylko moje pomysły, ale także naszych kreatywnych rodziców, których nie brakuje – dodaje.

Zaopatrzona w igłę z nitką – może też się czegoś nauczyć – rozglądam się po sali i dostrzegam konkretne specjalizacje. Przy jednym stole mamy tworzącą pomysłową biżuterię, przy kolej-

nym dowodzi pan Paweł, nauczyciel specjalizujący się w świecach solnych. Nie wpadłabym na to, że wystarczy zmieszać kolorową kredę z solą i wsypywać ją warstwami do szklanego naczynia, by zyskać świetną dekorację. Efekt niesamowity, jeśli do środka włożymy świeczkę. W innym miejscu powstają małe arcydzieła z filcu, mamy obok omawiają przepisy na świąteczne pierniki i rogaliki z cynamonem, których też nie zabraknie na kiermaszu. I tak dalej, i tak dalej... – Doceniam bardzo zaangażowanie rodziców. Wiadomo, że nie wszyscy mogą się pojawić na warsztatach, ale wiele osób przynosi swoje rękodzieła na sam kiermasz – mówi dyrektorka. – W tym roku spotykamy się już po raz piąty i każdy kolejny kiermasz jest coraz większy. Niedługo zabraknie nam miejsca na wszystkie stoiska – żartuje. Bo dodajmy, że kiermasz jest nie tylko okazją do wspólnego kolędowania, ale także do zakupów powstałych na warsztatach rzeczy. Dzięki dochodom z kiermaszu uczniowie zyskują dofinansowanie do wyjazdu na zieloną szkołę, co znaczy, że prace ręczne rodziców, nauczycieli i dzieci przynoszą całkiem niezłe efekty!

Rękodzieła w wykonaniu rodziców i nauczycieli SP im. bł. Celiney Borzęckiej

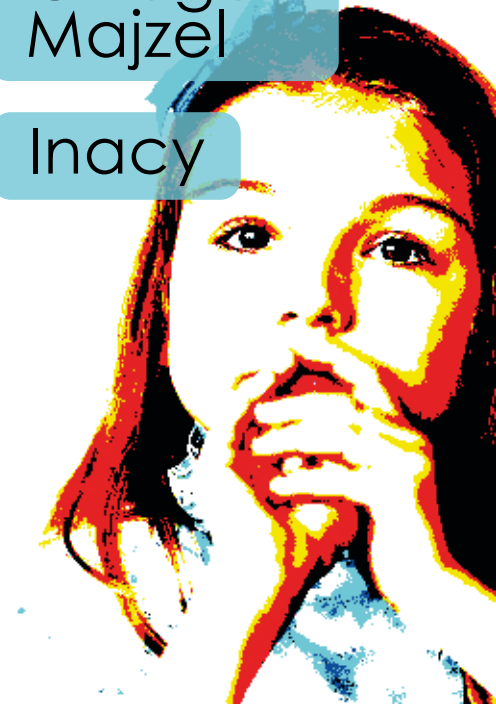
KONCERT DOBROCZYNNY dla Miłośnych Aniołów

22 grudnia | wtorek | 2015 | 19:00
ICE Kraków

Sinfonietta
Cracovia
pod dykcją
Jurka Dybała

Grzegorz
Majzel

Inacy

Całkowity dochód z koncertu zostanie przekazany Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Pomocy Osobom z Zespołem Retta www.rettysyndrome.pl konto bankowe: Bank Pekao SA Oddział w Gliwicach Filia w Rybniku nr 30 1240 1343 1111 0010 0150 1224

Bilety w cenie 30 PLN, 50 PLN, 90 PLN do nabycia od 7 grudnia 2015 r. w punktach InfoKraków: pl. Wszystkich Świętych 2 ul. św. Jana 2 ul. Powiśle 11 Sukiennice oraz na 2 godziny przed rozpoczęciem koncertu w kasach ICE Kraków Uwaga: płatność tylko gotówką

Krakowska szopka w Edynburgu

4 i 5 grudnia 2015 r. upłynęły w Edynburgu pod znakiem Krakowa! W tych dniach w stolicy Szkocji wystąpili krakowscy kolędnicy, a w czasie specjalnych warsztatów mistrzowie z naszego miasta dzielili się z najmłodszymi tajnikami powstawania krakowskiej szopki.

fot. archiwum Gabriela Ingła

Warsztaty szopkarskie w Edynburgu

Agata Mierzyńska

W City Chambers – siedzibie władz Edynburga – 4 grudnia zorganizowany został koncert zespołu Katarzyny Słoty-Marciniec grającego m.in. na starych instrumentach ludowych. Było to nastrojowe spotkanie z angielskimi i polskimi kolędami i pastorałkami. Licznie zgromadzona publiczność nie tylko słuchała występów krakowskich artystów, ale i włączyła się do wspólnego śpiewu. Projekt muzyczny „Kolędnicy z krakowskiej szopki” w wykonaniu Katarzyny Słoty-Marciniec oraz Marty Sołek, Dominika Tekielaka i Andrzeja Włodarza grających m.in. na XVI-wiecznej fidele płockiej i XIX-wiecznej suce biłgorajskiej przygotowano specjalnie dla szkockiej publiczności. Został zorganizowany przez urzędy miast Krakowa i Edynburga, Konsula Generalnego RP w Edynburgu oraz Szkocko-Polskie Towarzystwo Kulturalne – najstarszą w Szkocji organizację polonijną, która od 45 lat działa na rzecz promocji Polski wśród Szkotów i Szkocji wśród Polaków.

Lord Provost Edynburga, witając gości na wieczorze kolędowym, podkreślił znaczenie takich spotkań dla pielęgnowania przyjaźni mi-

ędzy Krakowem i Edynburgiem, a także dla kreowania wspólnoty polsko-szkockich tradycji. W 5 grudnia w Lauriston Hall odbyły się warsztaty szopkarskie dla dzieci. Prowadził je Andrzej Malik, architekt i artysta ze znanej krakowskiej

rodziny, która od czterech pokoleń tworzy krakowskie szopki. Zaproszono dzieci w przedziale wiekowym 5–12 lat, jednak to wyjątkowe wydarzenie przyciągnęło także zarówno starszych, jak i młodszych uczestników. W czasie warsztatów artyści z zespołu Katarzyny Słoty-Marciniec wykonywali tradycyjne polskie kolędy i pastorałki, uczyli dzieci przyśpiewek i zapraszali do udziału w grach i zabawach muzycznych. Andrzej Malik wraz z dziećmi tworzył kolorowe szopki, które prezentowane będą w siedzibie Szkocko-Polskiego Towarzystwa Kulturalnego i Urzędu Miasta Edynburga oraz w Konsulacie RP. Prace dzieci ozdobią także edynburskie szkoły. Pozostałe dzieła mali artyści z radością zabrali do swoich domów. W czasie spotkania nie zabrakło również atrakcji dla łasuchów – w programie warsztatów znalazła się degustacja krakowskich smakołyków, a krakowski magistrat wraz z Muzeum Historycznym Miasta Krakowa zapewnił drobne upominki dla uczestników: notesiki z szopkami, podkładki pod kubki zdobione wzorami szopek oraz liczne wydawnictwa prezentujące tradycje szopkarskie i bożonarodzeniowe stolicy Małopolski. Warsztaty cieszyły się ogromną popularnością. Dla organizatorów wydarzenia była to nie tylko wielka satysfakcja, ale i informacja, że polskie tradycje ludowe i historyczne interesująco zaprezentowane nie straciły na swojej atrakcyjności i popularności, a nawet mogą być bogatym źródłem inspiracji.

2015 to rok jubileuszowy partnerstwa Krakowa i Edynburga, gdyż pierwsza umowa o współpracy między miastami została podpisana w 1995 r. Ukoronowany został niezapomnianymi spotkaniami przy krakowskiej szopce, które upłynęły w magicznej, świątecznej i przyjacielskiej atmosferze.

fot. Wiesław Majka / UMK

A w Krakowie można podziwiać szopki na pokonkursowej wystawie w Pałacu Krzysztofy do 28 lutego 2016 r.

Kraków stolicą szczypiorniaka

Już za miesiąc (15 stycznia 2016 r.) rozpoczną się w Polsce Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej Mężczyzn – Men's EHF EURO 2016 Poland. Tak dużej imprezy w tej popularnej dyscyplinie sportu jeszcze w naszym kraju nie było. Szczególną rolę odegra w niej Kraków.

Jerzy Sasorski*

W TAURON Arenie Kraków przewidziano najważniejsze wydarzenia dwutygodniowego turnieju – wszystkie mecze z udziałem reprezentacji Polski, półfinały, spotkanie o 3. miejsce i wielki finał, a także ceremonie otwarcia i zamknięcia mistrzostw.

W rundzie wstępnej biało-czerwoni spotkają się w TAURON Arenie Kraków: 15 stycznia – z Serbią, 17 stycznia – z Macedonią i 19 stycznia – z Francją. Między meczami, które odbędą się w Krakowie 15 stycznia 2016 r. (Francja–Macedonia i wspomnianym Polska–Serbia) zaplanowano kilkunastominutową ceremonię otwarcia. Dla tych, którym nie uda się oglądać EHF EURO 2016 z trybun, na Małym Rynku w Krakowie zostanie zorganizowana Strefa Kibica z ogrzewanym namiotem i telebimami, czynna będzie również w dni, kiedy nie będą rozgrywane spotkania w TAURON Arenie.

Runda zasadnicza (dwie grupy po sześć drużyn z zaliczeniem wyników z rundy wstępnej), już tylko w TAURON Arenie Kraków i Hali Stule-

cia we Wrocławiu, wyłoni czwórkę półfinalistów. W tej fazie krakowskie spotkania odbędą się 21, 23, 25 i 27 stycznia, a wrocławskie – 22, 24, 26 i 27 stycznia. Najważniejsze rozstrzygnięcia zapadną w Krakowie – 29 stycznia (półfinały) oraz 31 stycznia (mecz o 3. miejsce i wielki finał).

Niebawem 16 zespołów uczestniczących w EHF EURO 2016 przejdzie ostatni szlif formy przed mistrzostwami. Reprezentacja Polski 28 i 29 grudnia weźmie udział w turnieju Christmas Cup we Wrocławiu. 2 stycznia pojawi się na krótkim zgrupowaniu w Krakowie, by po kilku dniach wyjechać na treningi i sparingi do Hiszpanii. Tam trener Michael Biegler podejmie ostateczne decyzje personalne.

Pierwszym celem Polaków (brązowych medalistów MS 2015 w Katarze) jest awans do rundy zasadniczej z jak najlepszym dorobkiem, choć pamiętać trzeba, że za przeciwników w rundzie wstępnej mają tegorocznych mistrzów świata i zarazem obrońców tytułu mistrzów Europy Francuzów oraz trudnych rywali z Bałkanów – Serbów i Macedończyków.

*rzecznik prasowy ZIS-u

foto: Paweł Kraczyk / UMK

W TAURON Arenie Kraków odbędą się najważniejsze wydarzenia turnieju

Krakowianie na rowery!

Klimat w naszym kraju coraz bardziej sprzyja rowerzystom, dlatego też ich liczba, także w naszym mieście, systematycznie rośnie. Wyraźnie wzrosła też – do ponad 50 000! – liczba użytkowników miejskiej wypożyczalni rowerów KMK Bike. Rosnąca popularność miejskiej wypożyczalni rowerów to także zasługa unijnego projektu VeloCittà, realizowanego przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa w ramach programu Komisji Europejskiej „Inteligentna Energia dla Europy”. W tym roku projekt miał charakter pilotażowy, testowano różne rozwiązania i działania.

W maju projekt VeloCittà wsparł „rowerowych” uczestników 53. Endorfinowego Rajdu Politechniki Krakowskiej sportowymi koszulkami, a w lipcu wystartowały edukacyjne Velo-wycieczki. Przeznaczone były one dla wszystkich, którzy chcieli nauczyć się, jak bezpiecznie podróżować na rowerze w Krakowie, a także jak korzystać m.in. z kontrapasów, śluz rowerowych, pasów filtrujących, strefy uspokojonego ruchu. Wycieczki były też świetną okazją do powtórki przepisów ruchu drogowego, o co zadbali członkowie Stowarzyszenia Kraków Miastem Rowerów.

Dla sympatyków Krakowa, jego historii i tajemnic przygotowano z kolei Velo-przejażdżki organizowane we współpracy z krakowską Agencją Usług Turystycznych i Przewodniczych „Renesans”. Organizatorzy zaproponowali uczestnikom interesujące trasy tematyczne, m.in. szlakiem świętych i błogosławionych, techniki miejskiej, rynków i placów, pomników, synagog czy czterech żywiołów. Uczestnicy Velo-wycieczek i Velo-przejażdżek korzystali w ich trakcie – za darmo! – z rowerów KMK Bike, a na zakończenie otrzymali zestaw sympatycznych upominków. Pod koniec października Wydział ogłosił Velo-konkurs, sprawdzający znajomość systemu KMK Bike. Wzięło w nim udział ok. 160 osób, a zwycięzcy zostali nagrodzeni gadżetami rowerowymi. Co prawda, na nową wypożyczalnię w Krakowie przyjdzie nam poczekać kilka miesięcy, ale już teraz pomysłów na przyszłoroczne Velo-działania jest bardzo dużo. Pozostaje uzbroić się w cierpliwość... Oby do wiosny! (JM)

Cały świat w jednym miejscu

Jest w Krakowie miejsce, w którym możemy spotkać... cały świat. Miejsce, gdzie kultury, rasy i religie przenikają się nawzajem. Być może to jedyne takie miejsce w Polsce! Międzynarodowe Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej kończy właśnie 30 lat.

Tadeusz Mordarski

„Dzień dobry” w kilkunastu językach świata wita nas przy wejściu do siedziby MCK przy ul. Skarżyńskiego w Krakowie. – Przepraszam, jak jest po polsku „change”? – pyta na korytarzu jeden ze studentów. – To Turek, od sześciu tygodni mieszka w Polsce, a już można z nim porozmawiać na podstawowe tematy – wyjaśnia nam Edyta Gałat, wykładowca i lektor języka polskiego.

Język polski językiem... całego świata

Dzięki nowoczesnym metodom dydaktycznym studiując w MCK, można nauczyć się polskiego zaledwie w kilkanaście dni. Studenci z całego świata mają 22 godziny zajęć z naszego języka tygodniowo. – Do tego dochodzą matematy-

ka czy fizyka, także po polsku. Bo mamy studentów, którzy świetnie sobie radzą na przedmiotach ścisłych, ale brakuje im słów. Wtedy nie zrobią zadania, bo nie rozumieją polecenia. Stąd też tak duża liczba godzin nauki polskiego. Plus tyle samo, albo i więcej, rozmawiają ze sobą w akademiku – mówi Gałat.

W MCK to właśnie język polski jest tym, w którym porozumiewają się studenci z całego świata. A są wśród nich m.in. ci z Wietnamu, Mongolii, Zimbabwe, Angoli, Nigerii, czy – po raz pierwszy w tym roku – z Indonezji i Kolumbii. – Niektórzy studenci z dalekich krajów na początku nie tylko nie znają języka polskiego, ale i angielskiego, więc wtedy nawet nie wiem, jak zacząć rozmowę – mówi Ivan, student architektury z Białorusi. – Jeśli ktoś nie zna angielskiego, to jest to błogosławieństwo. Taka osoba dużo szybciej uczy się polskiego, bo nie

W czasie spotkania opłatkowego studenci często pokazują się w narodowych strojach

może się podeprzeć innym. Jest bardziej zmotywowana. Proszę posłuchać na korytarzu, jak studenci z Afryki czy z Azji rozmawiają ze sobą po... polsku. To jest dla nich wspólny język. Oni się nim komunikują nie tylko na studiach, ale i w życiu: w akademiku, w kuchni, na imprezach – dodaje Edyta Gałat.

„Piękne miasto ze śliczną architekturą”

MCK PK powstało w 1985 r. Pomysł otwarcia Centrum zrodził się... w Nigerii, gdzie pod koniec lat 70. przebywał jeden z późniejszych założycieli ośrodka prof. Stanisław Juchnowicz, wieloletni pracownik PK, jej dziekan i współtwórca Nowej Huty, honorowy obywatel Krakowa. – Pobyt w Afryce pozwolił na bliższe poznanie ogromnych problemów związanych z urbanizacją w krajach rozwijających się, problemów ekologicznych, walki z nędzą i zacołowaniem – wspominał Juchnowicz. Pierwszym celem ośrodka było właśnie kształcenie urbanistów z krajów Trzeciego Świata. – Odkąd tu jestem, Centrum bardzo się zmieniło. Gdy przyszedłam do pracy, było 36 studentów. Teraz jest ich ponad 180 – mówi Edyta Gałat, która pracuje w MCK od 14 lat. Obecnie zacy kształcą się na kierunkach architektonicznych, technicznych, urbanistycznych, medycznych, humanistycznych i artystycznych. Przygotowują się do studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich.

– Zanim trafiłam do MCK, studiowałam w Krakowie stosunki międzynarodowe. Po roku zorientowałam się, że nie odpowiada mi ten kierunek, i doszłam do wniosku, że nie chcę przez całe życie robić tego, czego nie lubię. Zrezygnowałam i postanowiłam iść na architekту-

Na spotkania świąteczne studenci przygotowują specjalny program artystyczny

zdjęcia: archiwum MCK

rę. Wiele osób polecało mi MCK i ich posłuchałam. Zrobiłam bardzo dobrze, choćby dlatego, że jest tu świetny kurs rysunku – wyjaśnia Tatiana, studentka z Ukrainy. W akademiku mieszka z dwiema koleżankami z Angoli. – Gdy to komuś mówię, wszyscy pytają mnie: „jak to jest?”. Odpowiadam, że jest naprawdę super, bo one są ambitne, dobre, bardzo dobrze się do mnie odnoszą. W ogóle mam świetny kontakt ze studentami z innych krajów. Chyba nawet lepszy niż z moimi rodakami – mówi. – Przyjechałam do Polski, bo mam polskie korzenie. Lubię ten kraj. Podoba mi się Kraków i atmosfera panująca w MCK. Łatwo się tutaj uczy, bo nauczyciele są bardzo pomocni. Zawsze możemy przyjść na dyżury i zadać dowolne pytania – zawsze nam pomagają – dodaje Ivan z Białorusi. Tatiana: – Bardzo lubię Kraków. To piękne miasto ze śliczną architekturą. Sama atmosfera także jest znakomita. Na przykład teraz na Rynku Głównym czuć święta Bożego Narodzenia i sylwestra. Bardzo mi się to podoba.

Tu rodzi się miłość

Przybliżenie polskiej tradycji i kultury studentom z całego świata to jedno z zadań Centrum. – Często organizujemy spotkania integracyjne. Niedawno robiliśmy Andrzejki, za nami także jubileuszowa Wigilia. A na przykład przed Wielkanocą wspólnie malujemy pisanek. Musimy studentów zapoznać z naszą kulturą, bo spędzą tu co najmniej pięć lat. Nie chcemy, aby zaskoczyła ich procesja w Boże Ciało lub zamknięte sklepy 1 listopada – mówi nam

Nie tylko dla cudzoziemców

Jak podnieść jakość życia w mieście? Jak zwiększyć jego konkurencyjność? Jak ożywić gospodarkę? Jak poprawić warunki prowadzenia działalności gospodarczej? Jak efektywnie zarządzać zasobami krajobrazu i dziedzictwa kulturowego? To tylko kilka z wielu pytań, na które odpowiedzi znajdą studenci podyplomowych studiów Zarządzanie Zrównoważonym Rozwojem Miasta. Kierunek ten zostanie otwarty na początku marca w Międzynarodowym Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej. Partnerem jest Fundacja Sendzimira.

– W programie kładziemy nacisk na prezentację dobrych przykładów zintegrowanego zarządzania – mówi Tomasz Jeleński, dyrektor MCK PK. Dodaje, że studenci nauczą się także włączać do procesów decyzyjnych organizacje pozarządowe, mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawiciele biznesu i nauki. Studia skierowane są głównie do urzędników, urbanistów, konsultantów oraz absolwentów planujących kariery w administracji lokalnej lub samorządach. – Jestem pewny, że kompetencje, umiejętności i kontakty, które stoją za tym programem, przyniosą wiele korzyści administracjom – mówi Wolfgang Teubner, dyrektor Samorządów Lokalnych na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (ICLEI) w Europie.

Szczegółowe informacje na temat nowego kierunku i zapisów można znaleźć na www.mck.pk.edu.pl/podyplomowe.

lektor języka polskiego. Dodaje, że mimo mieszanki różnych kultur studenci świetnie się ze sobą dogadują. – Przez 14 lat mojej pracy tutaj pamiętam jeden incydent, gdy chłopak stanął w obronie dziewczyny, w chustce, którą student chciał dotknąć. Poza tym nie pamiętam żadnych takich sytuacji. Nie ma konfliktów z powodu różnic kulturowych.

Co więcej, nie tylko nie ma konfliktów, ale i pojawia się... miłość. – Co roku mamy sporo zakochanych par. I to nigdy nie jest tak, że Mongoł z Mongołką... Szukają wśród innych przybyszów. Zdarzają się także małżeństwa. Na nasz

jubileusz ma np. przyjechać pan z Zambii, który jest statecznym tatusiem, ma dwóch synków. A żonę, Polkę, poznał podczas studiów u nas – uśmiecha się Gałał. I dodaje: – Ta praca jest nieporównywalna z nauczaniem w innych szkołach, bo jest tu taka różnorodność kulturowa, że każdy dzień przynosi nowe doświadczenia, a czasem i zaskoczenia. To jedyne takie miejsce w Krakowie, a może nawet i w Polsce, gdzie spotyka się ze sobą tak wiele różnorodnych kultur w jednym czasie. Nie ruszając się z miejsca, można poznać praktycznie cały świat.

Kraków nagrodził swoich artystów

Co roku Kraków nagradza związanych z naszym miastem wybitnych twórców, ludzi nauki oraz sportu w uznaniu dla ich szczególnych osiągnięć i dokonań. 24 listopada po raz kolejny zostały rozdane Nagrody Miasta Krakowa.

◀ Paweł Waluś

Historia Nagród Miasta Krakowa sięga XVI w. – pierwszy raz zostały wręczone w 1530 r.

Jury przyznaje wyróżnienia w dziedzinach: kultura i sztuka, nauka i technika, sport oraz za prace dyplomowe studentów. W tym roku jury pod przewodnictwem prof. dr. hab. Andrzeja Białasa przyznało jedynie nagrody w kategorii

kultury i sztuki – otrzymali je: Marian Dziędziel, prof. Jerzy Kucia, Bronisław Maj, Joanna Olczak-Ronikier oraz prof. Adam Wsiołowski. Wręczono również pięć wyróżnień za prace dyplomowe dla absolwentów szkół wyższych – Annie Adamczyk (UR), Marlenie Biczak (ASP), Agacie Kot (AGH), Izabeli Krzeptowskiej-Moszkowicz (UR) oraz Klaudii Sanek (PK).

Tegoroczni laureaci to wybitni i uznani artyści. Marcin Dziędziel, do dziś związany

z krakowskim teatrem im J. Słowackiego, ma na swoim koncie występy w takich filmach jak „Wesele”, „Drogówka” czy „Kamienie na szaniec”. Prof. Jerzy Kucia, ekspert Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, uczestnik ok. 150 wystaw w kraju i za granicą, obecnie zajmuje się filmem animowanym oraz pracą pedagogiczną. Bronisław Maj, poeta i wykładowca literatury na UJ, jest też twórcą widowisk plenerowych (także kontrowersyjnej „Neomonachomachii”) i autorem tekstów do piosenek m.in. Grzegorza Turnaua, Jana Kantego Pawluśkiewicza czy Zygmunta Koniecznego. Joanna Olczak-Ronikier – pisarka, scenarzystka, współzałożycielka Piwnicy Pod Baranami, laureatka Nagrody Nike (2001), w najnowszej książce „Wtedy. O powojennym Krakowie” opowiada m.in. o legendarnym Domu Literatów przy ul. Krupniczej, w którym mieszkała Wisława Szymborska. Prowadzący pracownię malarstwa prof. Adam Wsiołowski jest laureatem licznych nagród, a jego prace znalazły miejsce w wielu muzeach w Polsce i na świecie.

Misteria Paschalia 2016

Podczas przyszłorocznej odsłony festiwalu Misteria Paschalia zaprezentowane zostaną trzy oratoria. Obok nich pojawią się utwory wyjątkowe, w tym najszlachetniejsze chyba arcydzieło w historii: „Requiem” Mozarta. Jak co roku wystąpią najlepsi artyści kręgu muzyki dawnej: Jordi Savall, Fabio Biondi, Ottavio Dantone. Wrócą też zawsze oczekiwani Rinaldo Alessandrini i Marc Minkowski.

fot. Michał Ramus

Fabio Biondi i muzycy zespołu Europa Galante

Karolina Grysiak

13. edycja festiwalu rozpocznie się 21 marca i potrwa tydzień, do 27 marca 2016 r. Festiwal jak zwykle towarzyszyć będzie słuchaczom przez kolejne dni Wielkiego Tygodnia, prezentując dzieła nie tylko tematycznie związane ze Świętami Wielkanocnymi, ale przede wszystkim przypominające, jak Wielkanoc przeżywali ludzie w XVII czy XVIII stuleciu. „Ściany, okna i filary kościoła zasłanianie czarną materią, uroczystą ciemność przełamująca jedynie wielka lampa wisząca pośrodku sklepienia. O określonej porze zamknięto drzwi i rozpoczynała się muzyka”. Dla takiego właśnie nabożeństwa powstała jedna

z najbardziej niezwykłych kompozycji XVIII w.: „Siedem ostatnich słów naszego Zbawiciela na krzyżu” Josepha Haydna. Zestaw orkiestrowych „sonat”, napisany dla podziemnej kaplicy w Kadyksie, służyć miał rozważaniom tytułowych słów Chrystusa, które muzyka miała wspomagać. W Krakowie w wyjątkowej roli przewodnika po uchwyconych przez Haydna tajemnicach wystąpi Jordi Savall! Tym razem stałym gościem festiwalu powitamy jako dyrygenta jego orkiestry Le Concert des Nations.

W 2016 r. na Misteria Paschalia wróci też jeden z najszlachetniejszych muzyków włoskich, dyrygent i klawesynista Rinaldo Alessandrini – wraz ze swym zespołem Concerto Italiano, z którym wystąpią też znakomici soliści, tacy

jak Sonia Prina, Roberta Invernizzi czy Carlo Allemanno.

W Wielką Środę na festiwalu ponownie zagóści muzyka ciemnych jutrzni. W 2016 r. będą to utwory włoskie, ale tak naprawdę zupełnie wyjątkowe, tak jak ich autor – Gesualdo da Venosa. „Tenebrae Responsories” manierystycznego mistrza w sposób bezkompromisowy łączącego słowo z muzyką zaśpiewa odnoszący międzynarodowe sukcesy chór Capelli Cracoviensis pod dyrekcją Jana Tomasza Adamusa.

Kolejnego koncertu nie opuści żaden prawdziwy miłośnik muzyki barokowej. Zapewne niewielu słuchaczy miało dotąd okazję zetknąć się z „Oratorium o św. Antonim” Michele’a Falco. Kompozytor znany jest jako jeden z twórców pierwszych odnotowanych neapolitańskich oper buffa (ich muzyka niestety zaginęła), który nie stronił też od muzyki religijnej. Oratorium dostało się w ręce Fabia Biondiego i muzyków jego zespołu Europa Galante, dzięki którym z pewnością załśni pełnym blaskiem.

W Wielki Piątek usłyszymy „Requiem” Mozarta. Legendarne arcydzieło nie potrzebuje prezentacji, dodać jednak trzeba, że poprowadzi je Marc Minkowski. Zjawiskowy dyrygent ponownie zaprezentuje na Misteriach jedno ze szczytowych osiągnięć w historii muzyki – po utworach Bacha i wielkiej „Mszy c-moll”.

„Na Wielkanoc i w każdym czasie” – opisano na stronie tytułowej cyklu „Membra Jesu nos tri” Dietricha Buxtehudego, co wskazuje, że tych siedem krótkich kantat cieszyło się w swoim czasie szczególnym powodzeniem. „Membra” odznaczają się żywą melodią, nie brak w nich śmiałych retorycznych zwrotów i efektownych brzmieniowo pomysłów. Z pewnością nie pozwoli nam o tym zapomnieć zespół Vox Luminis – prowadzony przez Lionela Meuniera ansambl wokalny. Sobotni koncert w podziemiach wielkiej kopalni uzupełni „Stabat Mater” Agostina Steffaniego.

Podczas finałowego koncertu w Niedzielę Wielkanocną zabrzmiał „Baltazar” Georga Friedricha Händla. Wykonanie tego prawdziwie teatralnego oratorium poprowadzi Ottavio Dantone, dyrygujący swoją orkiestrą Accademia Bizantina, a na scenie staną także znakomici soliści – Thomas Walker, Rosemary Joshua, Filippo Mineccia, Delphine Galou i Andreas Wolf – oraz Chór Kameralny Capelli Cracoviensis.

Wspólnie z Programem 2 Polskiego Radia, współorganizatorem festiwalu, zapraszamy na koncerty do wyjątkowych miejsc – wewnątrz dobrze już znanych festiwalowej publiczności, m.in. do kościoła św. Katarzyny Aleksandryjskiej, kaplicy św. Kingi w Kopalni Soli w Wieliczce, Filharmonii Krakowskiej oraz do Centrum Kongresowego ICE Kraków. Więcej informacji na: www.misteriapaschalia.com.

Koperta ratująca życie

Miasto rozpoczyna realizację pilotażowego projektu „Koperta życia seniora”, którego celem jest zwiększenie bezpieczeństwa seniorów w Krakowie.

▶ Piotr Brydniak

Seniorzy otrzymają specjalnie przygotowane koperty, w których zapisane zostaną ich dane osobowe oraz najważniejsze informacje o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki oraz kontakt do najbliższych. Pakiet z tymi informacjami powinien być przechowywany w lodówce, która znajduje się w każdym domu i jest łatwo dostępna. Na początek „Kopertę życia seniora” otrzyma 3 tys. osób. Dzięki temu, że informacje o stanie zdrowia będą łatwo dostępne dla służb ratunkowych, osoby przewlekle chore, starsze i samotne mogą czuć się bezpieczniej. Dane te pomogą w szybszym udzieleniu im właściwej pomocy. W skład zestawu wchodzi:

- koperta w formacie A5, odpowiednio zabez-

pieczona do trwałego przechowywania w lodówce, oznaczona naklejką w kolorze niebieskim: „Koperta życia seniora”;

- karta informacyjna jednostronna, format A4;
- 2 niebieskie naklejki (8x8 cm) do umieszczenia na drzwiach lodówki i drzwiach wejściowych od wewnątrz.

Zakupione w ramach projektu zestawy będą dystrybuowane wśród osób powyżej 65. roku życia objętych wsparciem MOPS, a także za pośrednictwem Miejskich Dziennych Domów oraz Centrów Aktywności Seniora. Pracownicy tych instytucji pomogą także w dystrybucji, wypełnianiu kart informacyjnych oraz umieszczeniu „Koperty życia” we właściwym miejscu. Inicjatorem akcji „Koperta życia seniora” jest Rada Krakowskich Seniorów.

Miejsca przyjazne seniorom

25 listopada 2015 r. w siedzibie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie Kapituła Konkursowa już po raz piąty wybrała miejsca przyjazne seniorom.

▶ Piotr Brydniak

Głównym celem akcji jest promowanie miejsc przyjaznych seniorom działających na terenie Krakowa: kawiarni, sklepów, aptek, instytucji: kultury, edukacyjnych, rekreacyjnych, użyteczności publicznej i innych, odpowiadających na potrzeby osób starszych poprzez dostosowanie architektury czy oferowanie produktów, usług i zniżek specjalnie skierowanych do tej grupy. Miejsca, w których osoby starsze czują się miło i swobodnie, są godnie traktowane i obsługiwane.

Decyzję o przyznaniu certyfikatu podejmuje Kapituła Decyzyjna, którą tworzą Marszałek Województwa Małopolskiego i Prezydent Miasta Krakowa. Wizytacją zgłaszanych miejsc i weryfikacją zgłoszeń zajmuje się Komisja Konkursowa, która przygotowuje też listę rekomendacyjną. Ostateczna decyzja o przyznaniu certyfikatu

podjęwana jest przez Kapitułę Decyzyjną. Laureatami tegorocznej akcji zostali: Śródmiejska Biblioteka Publiczna w Krakowie – Filia nr 8 (ul. Krakowska 29), Podgórska Biblioteka Publiczna w Krakowie – Filia nr 5 (ul. Chałubińskiego 47), Podgórska Biblioteka Publiczna w Krakowie – Filia nr 13 (ul. Powroźnicza 2), Dom Kultury Spółdzielni Mieszkaniowej „Nowy Bieżanów” (ul. Aleksandry 11), Katolicki Dom Kultury im. ks. kard. A.S. Sapiehy (ul. Bobrowskiego 6), Kino AGRAFKA (ul. Krowoderska 8), Studio Tańca GOSZa Małgorzata Szyda (ul. Kazimierza Wielkiego 47) oraz Active Woman Studio Promocji Zdrowia i Urody (ul. Józefińska 11/2).

Przypomnijmy, że projekt „Miejsca Przyjazne Seniorom” realizowany jest na podstawie zawartego 24 maja 2011 r. porozumienia o współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Małopolskiego a Gminą Miejską Kraków.

Centra Aktywności Seniorów

Dzielnica I

• Małopolskie Centrum Edukacji
ul. Krupnicza 38, tel. 12 430-00-15
Godziny otwarcia: codziennie 08.00–16.00

• Kościół dla Miasta Krakowa
ul. Berka Joselewicza 28, tel. 733 131 638
Godziny otwarcia: pon.–czw. 09.00–12.00

Dzielnica II

• Akademia Pełni Życia im. Joanny Boehner
ul. Rzeźnicza 2, tel. 12 294-81-35 oraz 12 431-36-00, Godziny otwarcia: pon.–pt. 09.00–11.00

• Parafia św. Kazimierza
ul. Bobrowskiego 6, tel. 12 417-35-00
Godziny otwarcia: codziennie 10.00–14.00

Dzielnica IV

• Stowarzyszenie „Lajkonik”
ul. Łokietka 267, tel. 12 637-29-44 wew. 202 oraz 273, Godziny otwarcia: dyżur telefoniczny 11.00–14.00

• Fundacja Uskrzydleni Wiekiem
ul. Rusznikarska 14, e-mail: fundacja@uskrzydleniwiekiem.pl, Godziny otwarcia: codziennie 10.00–14.00

Dzielnica V

• Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Rejonowy Kraków Śródmieście
ul. Sienkiewicza 2a, tel. 12 634-51-57, Godziny otwarcia: pon., wt., czw. 15.00–19.00, pt., sb. 10.00–14.00

Dzielnica VI

• Stowarzyszenie „Lajkonik”
ul. Bandtkiego 19, tel. 12 637-29-44 wew. 202 oraz 273, Godziny otwarcia: pn.–czw. 08.00–14.00

Dzielnica XI

• Stowarzyszenie Dobrej Nadziei
ul. Walerego Sławka 27, tel. 12 423-48-96

Dzielnica XVIII

• Fundacja Nowe Centrum
os. Słoneczne 14, tel. 698 138 948, Godziny otwarcia: codziennie 09.30–13.30

• Fundacja Ukryte Skrzydła
os. Na Skarpie 35, tel. 012 680 21 56, Godziny otwarcia: pn. i wt. 11.00–13.30, śr., czw., pt. 14.00–18.00

Kardynał Franciszek Macharski odznaczony

10 grudnia, podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa księdzu kardynałowi Franciszkowi Macharskiemu wręczony został srebrny medal „Cracoviae Merenti”.

Damian Żelezik

W czwartkowe południe Sala Obrad Rady Miasta Krakowa wypełniła się do ostatniego miejsca. Wyróżnienie wybitnego i niezwykle zasłużonego krakowianina medalem Cracoviae Merenti to wydarzenie doniosłe i ważne dla całej społeczności naszego miasta. Chyba najlepiej świadczą o tym słowa przewodniczącego RMK Bogusława Kośmidera, które padły tuż przed wręczeniem wyróżnienia: – Ksiądz kard. Franciszek Macharski jest zawsze blisko słabszych i tych, którym odmawia się wsparcia. Z mądrością i rozwagą przeprowadził Kościół krakowski przez okres zmian ustrojowych. Wielce przyczynił się do odrodzenia wielu ważnych instytucji świadczących pomoc dla potrzebujących.

Kardynał Macharski urodził się 20 maja 1927 r. w Krakowie. Święceń kapłańskich udzielił mu kard. Adam Stefan Sapieha. Ukoń-

czył studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, natomiast tytuł doktora teologii pastoralnej uzyskał w 1961 r. na katolickim uniwersytecie we Fryburgu (Szwajcaria). Święcenia biskupie otrzymał w 1979 r.,

Ks. kardynał Franciszek Macharski otrzymał srebrny medal Cracoviae Merenti

foto: Międzian Majka / UMK

a dwa lata później został Wielkim Kancelerzem Papieskiego Uniwersytetu Teologicznego. Pełnił również funkcję przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Jest członkiem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, honorowym członkiem Polskiej Akademii Umiejętności oraz jednym z założycieli Stowarzyszenia Siemacha.

Podczas swej działalności naukowej i kapłańskiej ks. kard. Macharski dał się poznać jako aktywny społecznik. Doprowadził do powstania domów samotnej matki, rodzinnych domów dziecka, zakładów opiekuńczo-leczniczych, poradni psychologicznych czy schronisk dla bezdomnych. Zainicjował też działanie oświęcimskiego Centrum Dialogu i Modlitwy.

Walka z wadami kręgosłupa trwa

W 2016 r. w budżecie miasta zwiększy się ilość środków przeznaczonych na ochronę zdrowia. Dziewięć miejskich programów profilaktycznych i poprawka radnych dotycząca kontynuacji Programu badań wad postawy u dzieci i młodzieży – tymi tematami zajęli się radni na posiedzeniu Komisji Zdrowia i Profilaktyki oraz Uzdrowiskowej.

Katarzyna Maleta-Madejska

Program badań wad kręgosłupa u dzieci w wieku wczesnoszkolnym była prowadzona przez 10 lat. Szereg badań dofinansowywały dzielnice. Łącznie z tym, że dzieci mogły skorzystać ze specjalistycznych badań komputerowych, na które nie musiały czekać po 60 dni w poradniach. Jednak w Miejskim Programie Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2016–2018 nie znalazł się ten program. – Dlaczego tak się stało? – pytała radna Teodozja Maliszewska. Do Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2016–2018 trafiło dziewięć programów: Program pre-

wencji otyłości, cukrzycy typu 2, nadciśnienia i miażdżycy; Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych młodzieży szkolnej; Program wyrównywania dostępności opieki zdrowotnej w miejscu nauczania i wychowania na terenie Miasta Krakowa; Program profilaktyki następstw dysplazji stawów biodrowych; Program profilaktyki próchnicy u dzieci; Program szczepień ochronnych przeciw grypie po 65. roku życia; Program zdrowotny w zakresie prewencji i wykrywania chorób układu krążenia w populacji mieszkańców województwa małopolskiego; Program profilaktyki zakażeń meningokokowych dla dzieci w wieku od 12 do 24 miesięcy, zamieszkałych w Gminie Miejskiej Kraków; Program profilaktyki zakażeń pneumo-

kokowych dla dzieci w wieku 0–3 lat, zamieszkałych w Gminie Miejskiej Kraków, uczęszczających do żłobków i przedszkoli.

Zabrakło jednak kontynuacji Programu badań wad postawy, gdyż zespół konsultacyjny ds. ochrony zdrowia opiniujący i zgłaszający programy stwierdził, iż wady postawy u dzieci i młodzieży diagnozowane są w ramach świadczeń gwarantowanych w ośrodkach zdrowia. – Ponadto zdaniem zespołu program powinien być ogólnopolski i refundowany z pieniędzy państwowych – poinformował Michał Marszałek, dyrektor Biura ds. Ochrony Zdrowia. Z programu w Krakowie korzystało ok. 1100–1300 dzieci w grupie wiekowej 11–12 lat. Wszystkie badania wykonywali lekarze specjaliści. – Odbywały się one w szkołach za pomocą wyspecjalizowanego sprzętu komputerowego, który w szybki, nieinwazyjny, a przede wszystkim dokładny sposób badał wady postawy – mówił dr Jacek Peszko. Radni w tej sprawie złożyli poprawkę do projektu Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” 2016–2018, ponieważ chcą dopisania do niego Programu profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży.

Okiem Przewodniczącego: życzenia, marzenia i utopie

Czas świąteczny i koniec roku to okazja do podsumowań, do tworzenia planów, ale przede wszystkim czas na życzenia i podziękowania. Jako że niniejszy artykuł jest ostatnim przed świętami, tak będzie i tym razem.

◀ Bogusław Kośmider*

Podsumowując rok 2015, musimy powiedzieć o najważniejszych sprawach, które nas zajmowały. Na pewno był to smog i budżet obywatelski.

W kwestii smogu udało się w 2015 r. zmienić ustawę, tak aby samorządy miały jednoznaczne wytyczne do działania i ustalania prawa. Nowe przepisy dają wiele możliwości nie tylko Krakowowi i Małopolsce, ale też wszystkim samorządom w kraju. Mamy wreszcie narzędzie umożliwiające wpływanie na postępowanie mieszkańców, mamy też pieniądze na zmiany. Wydaje się, że strategicznie problem opanowaliśmy. Gorzej jest z bieżącymi działaniami, przede wszystkim z ostrzeganiem przed zanieczyszczeniem powietrza.

Przy okazji smogu pojawiają się pewne utopijne pomysły, np. darmowa komunikacja miejska. Nie ma darmowej komunikacji, jest tylko opłacana z innych źródeł. Gdybyśmy mieli te kilkanaście lub kilkadziesiąt dodatkowych milionów, to zdecydowanie lepszym rozwiązaniem byłoby zwiększenie nakładów na transport publiczny, aby można było jeździć nim częściej, punktualniej i w lepszych warunkach. To jest realna potrzeba komunikacji miejskiej. Po co nam darmowy transport, jeśli będzie niepunktualny i mało komfortowy? Walczmy o realne rozwiązania, a nie o utopie.

Druga tura budżetu obywatelskiego to z jednej strony lepiej przygotowane zadania, lepsza procedura, pozytywna ocena przez ponad 50 proc. zainteresowanych. Z drugiej zaś strony mieliśmy niższą frekwencję w czasie głosowania, a sama akcja źle została oceniona przez 30 proc. zainteresowanych. Sukces jest zatem połowiczny.

Sukcesem zakończyła się akcja „Płać podatki w Krakowie”, która dała ponad 20 mln zł dodatkowo do budżetu. To dowód, że warto promować płacenie podatków w naszym mieście.

Ruszyliśmy też z badaniami mieszkańców, tzw. Barometrem Krakowskim. Wyniki są z jednej strony oczywiste, z drugiej – zaskakujące. Będę o nich w najbliższym czasie więcej pisał. Najważniejsze wydają mi się dwie kwestie. Pierwsza: okazało się, iż Kraków powoli wyczerpuje swoje proste rezerwy i możliwości rozwoju. Dotyczy to zarówno działań gospodarczych, w których ewidentnie mieszkańcy widzą początek pewnego „boksowania”, jak i inwestycji czy różnych działań bieżących. Jesteśmy jako miasto i jako władze w ekonomicznej pułapce. Mamy wybór – albo spokojna, bezpieczna stagnacja, albo ryzykowny, niebezpieczny, ale konieczny rozwój. Władze Miasta muszą podjąć strategiczną decyzję, jakiego wyboru dokonać. Musimy określić, jak będzie wyglądał Kraków po obecnym okresie programowania środków z Unii Europejskiej, kiedy wyczerpią się kolejne proste metody rozwoju.

Jedni mówią, że Kraków za pięć–dziesięć lat musi być finansowo samowystarczalny, mieć stabilne źródła dochodów i przyszłych inwestycji.

Bogusław Kośmider

foto: Wiesław Hajduś / UMJK

Powinien być miastem atrakcyjnym dla coraz większej liczby mieszkańców. Aby tak się stało, trzeba zareagować na sygnały o wyczerpywaniu się dotychczasowego modelu rozwoju, zainwestować w nową infrastrukturę komunalną i społeczną. Jednak to kosztuje. Co prawda jest ostatnia szansa na środki z UE, ale konieczny jest też wkład własny. Mamy szansę na ponad 2 mld zł programu inwestycyjnego, ale potrzeba udziału własnego na poziomie 600–700 mln zł. To oznacza znaczne zadłużenie.

Jedni mówią – zaciągnijmy dług, który umożliwi korzystanie ze środków UE, pozwalających na skokowy rozwój Krakowa i przygotowanie naszego Miasta na czas bez środków z UE. Drudzy zaś ostrzegają, że zadłużenie jest wielkim ryzykiem. Nawołują: nie zadłużajmy się, nie róbmy programu inwestycyjnego, nie realizujmy ważnych inwestycji. Nie będzie długu, nie będzie problemów. Owszem – problemów z długiem nie będzie, ale nie będzie też inwestycji. Jak unowocześnimy funkcjonowanie Krakowa? Jak utworzymy nowe miejsca pracy? Jak spowodujemy, że lepiej funkcjonować będą ważne miejskie usługi? Nie będziemy tego robić? Jeśli zaniedbamy rozwój, Kraków będzie się cofał, uciekną z niego mieszkańcy i firmy, nastąpi regres. Dochody Miasta spadną, zostanie nam mniej środków na inwestycje i nowoczesne działania. Mniej środków to jeszcze większy regres i większy odpływ inwestycji, a to oznacza jeszcze bardziej dotkliwie zmniejszanie się dochodów. Katastrofalna spirala będzie się nakręcać, powodując spadek zainteresowania Krakowem, co zahamuje rozwój miasta. Czy tego chcemy?

To jest wielki dylemat Krakowa: bezpiecznie, ale stagnacyjnie, czy ambitnie, ale ryzykownie? Pośredniego wyjścia raczej nie ma. To twardy orzech do zgryzienia. Władze miasta muszą sprawę rozstrzygnąć, i to bardzo szybko.

Życzę więc mojemu Miastu władzy, która jest odważna i nie boi się podejmować decyzji. Władzy, która reaguje na potrzeby społeczne, ale nie działa populistycznie. Władzy, która liczy się z mieszkańcami, ale i wie, że to ona musi pewne trudne, niepopularne decyzje podjąć.

Życzę więc mojemu Miastu władzy, która jest odważna i nie boi się podejmować decyzji. Władzy, która reaguje na potrzeby społeczne, ale nie działa populistycznie. Władzy, która liczy się z mieszkańcami, ale i wie, że to ona musi pewne trudne, niepopularne decyzje podjąć.

Życzę moim kolegom – radnym miasta i dzielnic, urzędnikom i dyplomatom, w tym Prezydentowi Miasta Krakowa – odwagi w podejmowaniu różnych, w tym także trudnych decyzji. Życzę również satysfakcji z działań – krakowianie dobrze oceniają swój samorząd, więc powód do dumy i radości już jest. Życzę zatem kolejnych sukcesów.

Mieszkańcom Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa życzę dobrej władzy, która przeprowadzi Kraków z czasów obecnych do przyszłych, świetlanych, zapewniając krakowianom dobre, sprawiedliwe i skuteczne rządy.

Wszystkim życzę zdrowych i wesołych świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego 2016 r.!

*Przewodniczący Rady Miasta Krakowa

Ponad podziałami przed świętami

Trwają konsultacje społeczne na temat projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2016”. Jest w nim bardzo ważny zapis, który warto mocno zaakcentować, ponieważ jest to ogromna szansa na to, że Kraków zadba wreszcie w większym stopniu o wolno żyjące koty.

Anna Szybist*

Zapis ten brzmi: „Opieka nad kotami wolno żyjącymi – sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi na terytorium Gminy Miejskiej Kraków, w tym ich dokarmianie, realizowane jest przy współpracy z organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. Opieka obejmuje w szczególności: 1) dokarmianie, odrobaczanie i zwalczanie pasożytów zewnętrznych u kotów przebywających poza Schroniskiem, w okresie jesienno-zimowo-wiosennym we współdziałaniu z organizacjami społecznymi, opiekującymi się wolno żyjącymi kotami, karmą oraz innymi środkami zakupionymi przez Gminę Miejską Kraków; 2) finansowanie kastracji i sterylizacji wolno żyjących kotów; 3) zapewnienie opieki rannym i chorym kotom w schronisku”.

Mam nadzieję, że po uwzględnieniu uwag organizacji pozarządowych program zostanie przyjęty i będzie dobrze funkcjonował w naszym mieście.

W grudniu przede wszystkim jednak toczą się prace nad budżetem Miasta Krakowa na rok 2016. A jak wiadomo, czuwa nad nim Lesław Fijał, Skarbnik Miasta, któremu radni i urzędnicy zadają mnóstwo trudnych pytań. Na korytarzu, przed obradami Komisji Kultury i Ochrony Zabytków, pytanie zadałam i ja: – Czy ma pan jakieś zwierzę?

– Miałem – odpowiedział Lesław Fijał ze złą w oku – kota, który mieszkał z nami przez 16 lat. Czasem sobie wychodził z domu i potem czekał pod klatką schodową, aż ktoś go wpuści do budynku. Niestety kilku sąsiadów, którzy tego nie zrobili... chapnął w łydkę. Taki był.

W czasie przerw w obradach radni często pokazują sobie nawzajem zdjęcia zwierząt i opowiadają o nich anegdoty. Michał Drewnicki, jako prawdziwy racjonalista, ma rybki. Arkady Rzegocki jest właścicielem kota o imieniu Kiciuś. Srebrna kotka Masza spogląda groźnie z facebookowego profilu Dominika Jaśkowca. Podobno kotka często śpi na stole, co niekiedy spotyka się z aprobatą innych domowników. Zapewne pomaga pisać uchwały i przygląda się uważnie regulaminowi budżetu obywatelskiego. Tomasz Urynowicz i Jerzy Friediger nie raz rozplywali się nad ekranami telefonów, z których dumnie spoglądały ich pieski.

O czworonogach z mównicy często wspomina radna Małgorzata Jantos, która nie tylko czuwa nad prawami zwierząt w Krakowie, walczy o grzebowisko, na którego budowę ciągle czekamy, ale przede wszystkim opiekuje się przyciętym ze schroniska czworonogiem.

Tak opowiada o swoim obecnym psie Magnusie – buldogu angielskim: – Magnus jest naszym kolejnym, trzecim adoptowanym psem. Znalaziono go w stajni, gdzie przywiązano go jakimś powrozem. Był bity i kopany, po odebraniu musiał przejść poważną operację podbrzusza. Ma alergię i nerwicę po przejściach. Nasze poprzednie psy były świetnymi partnerami do wypraw górskich, Magnus niestety kiepsko toleruje nieco dłuższe spacer, tak więc pozbyliśmy się złudzeń i przygotowujemy się

Anna Szybist

foto: archiwum prywatne

do powolnych, emeryckich i jakże dostojnych spacerów „po okolicy”. Jest uparty, niekiedy wygląda to dość zabawnie, jak wymyśla sobie trasę i stoi, stoi i stoi. Trzeba użyć perswazji, aby raczył ruszyć. Dostaje świra, kiedy widzi piłkę. Kiedyś staliśmy z 15 minut za siatką boiska, na którym chłopcy grali w piłkę. Magnus stał i patrzył.

Niejedno potrzebujące domu zwierzę przycięła radna Grażyna Fijałkowska. Koty rozpieszczą i fotografuje przewodniczący Bogusław Kośmider. A jeśli komuś się wydaje, że radna Barbara Nowak myśli tylko o edukacji, to jest w dużym błędzie. Pisze tak:

„W mojej rodzinie zawsze były zwierzęta. Pierwsza zawitała do nas para chińskich myszek. Mój mąż otrzymał je od swoich uczennic – licealistek, z komentarzem, że są to okazy jednopłciowe. Dwie, żeby nie czuły się samotne. Po krótkim czasie było ich już... czternaścioro. Piękne, ogromnie ruchliwe, ciekawe świata. Gdy podrosły, dwanaścioro maluchów wróciło do donatorek a z nami pozostało dwoje dorosłych, cudem rozmnożonych jednopłciowców. Jedna myszka nosiła imię Stefania, druga Stefek. Pewnego dnia moja sześciolatka córeczka po wejściu do szkoły oznajmiła paniom woźnym z radosnym okrzykiem: »A mój tata dziś spał ze Stefaniami«. Trzeba było widzieć konsternację pań, które umykały wzrokiem, tak aby tylko nie popatrzeć mi w oczy i tylko cicho pod nosem powtarzały z prawdziwym współczuciem »biedna pani dyrektor«. W sierpniu 1992 r. przycięliśmy jasnobeżową suczkę, którą jacyś głupi i bezduszni ludzie wypchnęli na os. Kolorowym z samochodu na ulicę, żeby im nie przeszkadzała w wojażach wakacyjnych. Do końca życia bała się samochodów. Od czasu do czasu, wykorzystując nieuwagę ludzi, wybierała się na spacer i wtedy wracała do domu z prezentem. Raz triumfalnie obdarowała mnie paczką mielonego mięsa, innym razem złożyła mi u stóp kawał słoniny. (...) Nasz przyjaciel, dziś wicemarszałek Sejmu Ryszard Terlecki jest wielkim przyjacielem kotów. Wiele z nich zawdzięcza mu swoje życie. Pewnego razu zaopiekował się kotką, która okazała się ciężarna. Urodziła w jego domu trzy maleństwa. Jedno z nich, cudowną Kosię (zdrobienie od Konstancji) powierzył nam na wychowanie”. Nie pozostaje mi nic innego, tylko poprosić radną, aby tę całą niezwykłą historię opowiedziała Czytelnikom na blogu Rady Miasta Krakowa.

Ktoś może słusznie zapytać, dlaczego w tym tekście nie pojawiło się nazwisko radnego Wojciecha Wojtowicza, który nie zjawiał się na kilku ważnych krakowskich eventach, „bo właśnie znalazł małego kota” (nie była to wymówka) i który jest właścicielem kotów... nocnych i dziennych oraz psa, który pomimo zjedzenia kilku cennych domowych przedmiotów i mebli nie tylko nie stracił sympatii właścicieli, ale... w najbliższej przyszłości radny opowie o tym własnym piórem.

Tymczasem życzę wszystkim, aby w czasie Wigilii nasze zwierzęta o północy powiedziały nam tylko dobre rzeczy. Ciąg dalszy nastąpi...

*radna Miasta Krakowa

Elektrosmog, czyli jak ucywilizować cywilizację?

Wśród nas są tacy, którzy z problemem elektrosmogu mierzą się na co dzień. Są tacy, którzy tylko podejrzewają jego istnienie. Większość jednak ignoruje problem, ponieważ nie zdaje sobie sprawy z zagrożenia pochodzącego z emisji sztucznych pól elektromagnetycznych (PEM).

◀ Marta Patena*

Sztuczne pola elektromagnetyczne są emitowane przez sprzęt elektryczny codziennego użytku (suszarka, piekarnik, odkurzacz, sokowirówka itp.), a przede wszystkim przez urządzenia specjalnie do tego skonstruowane, jak np. kuchenki mikrofalowe. Szczególnym rodzajem urządzeń posługujących się falami elektromagnetycznymi są nadajniki bezprzewodowych sieci telefonii komórkowej.

Czy przebywanie w polu elektromagnetycznym jest szkodliwe dla człowieka? Uważam, że tak. Każdy z nas będzie jednak na nie inaczej reagował. Ja sama nie odczuwam, albo też nie mam świadomości, że zmęczenie albo ból głowy mogą być spowodowane promieniowaniem. Znam jednak osoby, które mają medycznie potwierdzoną nadwrażliwość na pola elektromagnetyczne (EHS), a ich dolegliwości spowodowane przebywaniem w polu promieniowania są bardzo uciążliwe. Media też opisują takie przypadki, mimo to w Polsce nie przeprowadza się szczegółowych badań. Kilka europejskich krajów potwierdziło negatywne oddziaływanie PEM na organizmy żywe, niektóre państwa zdefiniowały jednostkę chorobową EHS. W tych krajach tworzy się strefy wolne od PEM, tak jak u nas strefy bez dymu papierosowego. Choroby mają to do siebie, że doświadczają „wybrane” osoby, ale przecież nigdy nie wiadomo, na kogo z nas „trafi”. Szacuje się, że w Europie ok. 10–15 proc. populacji jest elektrowrażliwa. Zatem co szósta osoba w mieście, czyli ok. 115 tys. mieszkańców Krakowa, może cierpieć z powodu promieniowania.

Międzynarodowe środowisko naukowe bije na alarm! Dowodów na szkodliwość PEM nie brakuje, a badania są prowadzone w różnych częściach świata i odnoszą się do negatywnych skutków w wielu aspektach ochrony środowiska naturalnego.

Prof. Olle Johansson jest kierownikiem Katedry Dermatologii Eksperymentalnej Wydziału Neurobiologii w Instytucie Karolinska (znanym z przyznawania Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii i medycyny) w Sztokholmie. Jest światowym, niekwestionowanym autorytetem w kwestii skutków zdrowotnych promieniowania elektromagnetycznego. Opublikował ponad 500 artykułów, recenzji i rozdziałów książek oraz sprawozdań z konferencji międzynarodowych. Ostatnie opracowanie, którego jest współautorem, to wytyczne w zakresie profilaktyki, diagnozowania i leczenia problemów zdrowotnych i chorób związanych z polami elektromagnetycznymi.

Profesor w opracowaniach swoich badań zwraca uwagę na to, że:

- obecnie obowiązujące dopuszczalne normy promieniowania elektromagnetycznego są nieadekwatne i postuluje się dalsze badania na temat wpływu nowych źródeł PEM,
- rezultaty badań nad ludźmi i zwierzętami wskazują na znaczne zmiany immunologiczne wskutek stałego narażenia na fale elektromagnetyczne – wymierne zmiany fizjologiczne (np. wzrost liczby komórek tucznych) są wskaźnikiem reakcji alergicznej i zmian zapalnych pod wpływem PEM;
- narażenie na stałą ekspozycję fal powoduje wzrost reakcji alergicznych i zapalnych, a stały wzrost liczby pacjentów na całym świecie z objawami alergii, astmy i innymi nadwrażliwościami jest ostrzeżeniem dla wszystkich;

Marta Patena

foto: archiwum prywatne

- badania nad wpływem PEM emitowanych m.in. przez stacje bazowe telefonii komórkowej wskazują na następujące reakcje systemu odporności: morfologiczne zmiany w komórkach, znaczny wzrost liczby komórek tucznych w zewnętrznych warstwach skóry, zwiększoną degranulację komórek tucznych i zwiększenie ich wielkości, obecność biologicznych markerów reakcji zapalnych, zmiany w przeżywalności limfocytów, zmniejszona liczba limfocytów T, negatywny wpływ w czasie ciąży (szczególnie zaburzenia krążenia między macicą i łożyskiem), zmniejszona liczba komórek tucznych;
  - konieczne jest opracowanie nowych, bezpiecznych limitów dopuszczalnego promieniowania i dalsze badania w kierunku poznania nowych technologii;
  - objawy EHS są często związane ze skórą i błonami śluzowymi. Osoby dotknięte tym schorzeniem skarżą się na: świąd, uczucie gorąca, zaczerwienienie skóry, krostki, podrażnienie oka, katar, zaburzenia węchu, suchość w gardle, kaszel, szum w uszach, uczucie zatłoczonych uszu, chroniczne zmęczenie, bóle głowy, nudności, zawroty głowy, trudności w koncentracji.
- Opisane przez profesora dolegliwości dotyczą osób w mniejszym lub większym stopniu nadwrażliwych. Nikt nie chce jednak rezygnować z nowoczesnych technologii. Sama mam komórkę z dostępem do internetu, tablet noszę w torebce i bardzo często dodatkowo laptop, bez którego nie napisałabym tego artykułu. W mojej kuchni stoi kuchenka mikrofalowa, której często używam. Auto otwieram zdalnie, a o pilota do telewizora, jak w każdym domu toczy się spór, kto ma do niego większe prawo. Połączenia bezprzewodowe otaczają nas pajęczyną, która nie jest wyczuwalna przez nasze zmysły, dlatego bardzo często nie zdajemy sobie sprawy z jej istnienia.

Według Światowej Organizacji Zdrowia pola elektromagnetyczne wszystkich częstotliwości stanowią jeden z najbardziej powszechnych i najszybciej rozwijających się czynników wpływających na środowisko.

Kraków dąży do tego, aby być SmartCity. Wśród sześciu kryteriów SMART są m.in.: środowisko (smart environment), ludzie (smart people), jakość życia (smart living). To oznacza, że prowadzimy działania zmniejszające emisję zanieczyszczeń do środowiska, gospodarka zasobami oparta jest na zasadzie zrównoważonego rozwoju, zapewniamy równocześnie szeroki dostęp do usług publicznych, infrastruktury technicznej, społecznej, kulturalnej oraz wysoki poziom bezpieczeństwa, a sami mieszkańcy są głównymi inicjatorami dobrych zmian.

Kraków jako SmartCity potrzebuje profilaktyki, która bez rezygnacji z rozwoju nowoczesnych technologii, zapewni nam bezpieczeństwo zdrowotne. Powinniśmy, chcemy i musimy ustrzec mieszkańców przed tego rodzaju skażeniem środowiska, bo zasada przezroczności jest jedną z priorytetowych przy wdrażaniu innowacji. Szukamy sprzymierzeńców w realizacji naszego celu.

Co na to krakowskie start-upy?

*radna Miasta Krakowa

G Ł O S D Z I E L N I C

Dzielnice w okresie świątecznym nie zapomniały o najbardziej potrzebujących. Stąd wiele spotkań wigilijnych czy bożonarodzeniowych zorganizowanych przez radnych wraz z lokalnymi domami kultury. A co jeszcze ciekawego w dzielnicach? O tym w poniższym tekście.

Dzielnica I Stare Miasto

Czyszcząc ulice, walczyć ze smogiem

Radni dzielnicowi zaapelowali do Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania o regularne i dokładne czyszczenie ulic i chodników Krakowa, a w szczególności torów tramwajowych „na mokro” w dni, w których przekroczony jest dobowy poziom zanieczyszczenia pyłem PM10 powyżej 200

foto: Katarzyna Małucha-Mańdziska / UMK

µg/sześć. Jak twierdzą radni, największym problemem Krakowa, zwłaszcza w sezonie grzewczym, jest przekraczanie dopuszczalnych norm pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu. Zgodnie z dyrektywami UE stężenie dobowe 50 mikrogramów pyłu na m. sześć. nie powinno być przekraczane przez więcej niż 35 dni w roku. Wobec tego należy poczynić wszelkie możliwe kroki minimalizujące to zjawisko. W bezwietrzne i słoneczne dni na ulicach i torowiskach zalega warstwa kurzu, który wdychają później mieszkańcy. Regularne czyszczenie ulic i torowisk nie tylko w miesiącach letnich, ale tak długo, jak pozwalają na to warunki atmosferyczne, to jeden ze sposobów na zmniejszenie szkodliwego smogu. Podjęta przez radnych dzielnicy uchwała wyraża opinię wielu mieszkańców oraz środowisk walczących o czyste powietrze w naszym mieście.

Dzielnica II Grzegórzki

Nowa patronka liceum

Radni pozytywnie zaopiniowali nadanie imienia prof. Marii Orwid XXXIV Liceum Ogólnokształcącemu wchodzącemu w skład Zespołu Szkół Specjalnych nr 2. Nadanie imienia XXXIV Liceum Ogólnokształcącemu będzie uhonorowaniem roli prof. Marii Orwid w powstaniu tej szkoły, podkreśleniem idei społeczności leczniczej i podmiotowości ucznia-pacjenta jako zasad funkcjonowania placówki oraz nobilitacją całego Zespołu Szkół Specjalnych nr 2.

Dzielnica III Prądnik Czerwony

Projekt na święta

Młodzieżowy Dom Kultury przy al. 29 Listopada organizuje projekt świąteczny, czyli spotkania z gram i zabawami. Jest on adresowany do wszystkich dzieci i będzie trwał od 28 do 31 grudnia, od godz. 9.30 do 15.30

foto: archiwum MDK

w budynku Gimnazjum nr 9 przy ul. Kazimierza Odnowiciela 2. Dzieci proszone są o przyniesienie obuwia zmienego.

Dzielnica VII Zwierzyniec

Świątecznie na Woli

5 grudnia na Woli Justowskiej można było poczuć magię świąt. W Klubie Kultury „Wola” przy ul. Królowej Jadwigi 215 odbył się wieczór muzyczny, podczas którego zaprezentowano utwory świąteczne. Wystąpił zespół Jazz Trio.

Dzielnica X Swoszowice

Bogata oferta klubu kultury

Klub Kultury „Wróblowice” serdecznie zaprasza na wydarzenia, które będą organizowane w najbliższych tygodniach. A będą to m.in.: spotkanie z miokołajem, grudzień z aniołem, drugi Festiwal Piosenki Bożonarodzeniowej, Wieczór Wigilijny, Świąteczne Spotkanie z Bajką i Wigilia dla Seniorów.

Dzielnica XII Bieżanów Prokocim

Aktywny krakowianin

Dzielnica przeprowadza pilotażowy miejski program sportowy „Aktywny krakowianin”, adresowany do wszystkich mieszkańców Dzielnicy XII Bieżanów-Prokocim, w ramach promocji sportu i zdrowego stylu życia. Rada i Zarząd Dzielnicy serdecznie zapraszają na bezpłatne zajęcia sportowe.

Dzielnica XIII Podgórze

Biegiem na Bagry 2.0

Wystartowały zapisy do imprezy pn. „Biegiem na Bagry 2.0”, która odbędzie się 24 kwietnia 2016 r. Chociaż zmagania toczą się w Krakowie, to biegnąca przełajową trasą wokół zalewu, można poczuć się jak w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Wszystko w ramach Ligi Festiwalu Biegowego. Zmagania w biegu głównym rozgrywane będą na dystansie 10 km, nowością jest bieg na 3 km. Nie zabraknie także cieszących się ogromnym zainteresowaniem biegów dzieci. Patronem wydarzenia jest Rada Dzielnicy XIII Podgórze.

Dzielnica XIV Czyżyny

Wigilia dla potrzebujących

Wigilia dla osób znajdujących się w potrzebie, ubogich, chorych, samotnych rozpocznie się 21 grudnia o godz. 16.00. w salkach kościoła parafialnego w Czyżynach. Zapisy przyjmowane są w siedzibie Rady Dzielnicy XIV na os. Dywizjonu 303 nr 34 oraz pod numerem telefonu 12 647-61-64. Organizatorzy to Rada i Zarząd Dzielnicy XIV Czyżyny oraz parafia pw. św. Judy Tadeusza.

Miasto przyjazne wszystkim

Według danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. populacja niepełnosprawnych w Krakowie liczyła 107 460 osób, tj. 14 proc. ogólnej liczby mieszkańców Krakowa. Wśród 100 mieszkańców mamy więc 14 niepełnosprawnych. W porównaniu z wynikami z Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002 liczba osób niepełnosprawnych w Krakowie zmalała. W 2002 r. ich populacja stanowiła bowiem ok. 19 proc. ogólnej liczby mieszkańców Krakowa.

Małgorzata Jantos

foto: archiwum prywatne

Małgorzata Jantos*

Coraz bardziej dostrzegalne jest starzenie się społeczeństwa, a przecież seniorzy potrzebują podobnego wsparcia jak osoby niepełnosprawne. Sytuacja wymaga od władz Krakowa odpowiedniego przygotowania.

Przestrzeń miasta powinna być funkcjonalna, bezpieczna i estetyczna, ale przede wszystkim dostępna dla każdego. Dla osób starszych, dla niepełnosprawnych, dla ludzi z bagażami, małymi dziećmi w wózkach. I dbanie o tę przestrzeń należy do podstawowych obowiązków samorządu. Problem dostępności budynków i przestrzeni publicznych dla ludzi z wszelkimi rodzajami niepełnosprawności jest problemem ogólnomiastowym.

Trzy poziomy dostępności

Co to znaczy dostępność miasta? Jak pisze Krzysztof Chwalibóg, architekt SARP, można ją interpretować na trzech poziomach: przestrzeni publicznej, systemu transportowego i dostępności budynków. Powinien powstać program dla miasta, w ramach którego przeanalizujemy i skoordynujemy działania obejmujące te trzy sektory. Krzysztof Chwalibóg twierdzi, że ze względu na złożoność organizacji samorządu taka koordynacja jest niezbędna. Powinniśmy wyznaczyć koordynatora do spraw powszechnej dostępności, który synchronizowałby działania w wymienionych dziedzinach.

Wśród problemów związanych z dostępnością wyróżnia się przede wszystkim to, że w Polsce nie docenia się wiodącej roli ruchu pieszego. W planowaniu miast uwzględnia się głównie sieci dróg oraz system transportu publicznego, a obok ścieżki rowerowej. Ruch pieszy jest zaniedbywany. Ogranicza się właściwie do chodników, rzadko przeznaczana jest do tego celu ulica mająca charakter deptaka.

Trzeba więc przygotowywać się do przekształcania wielu miast, w tym także i Krakowa, w obszary dla pieszych. Jest to oczywiście związane także z przyszłościowym ograniczaniem ruchu prywatnych samochodów. W Krakowie na przykład w paru projektach w budżecie obywatelskim pojawiła się sugestia polepszenia ciągów ruchu dla pieszych. Projektodawcy domagali się m.in. likwidacji przejść podziemnych. Argumentowali swoje projekty tym, że priorytetem dla władz sa-

morządowych powinna być troska o przejścia dla pieszych, a nie ulice dla aut.

Przestrzeń miasta powinna być funkcjonalna, bezpieczna i estetyczna, ale przede wszystkim dostępna dla każdego. Dla osób starszych, dla niepełnosprawnych, dla ludzi z bagażami, małymi dziećmi w wózkach. I dbanie o tę przestrzeń należy do podstawowych obowiązków samorządu.

Dobry przykład z Barcelony

Barcelona jest bardzo dobrym przykładem miasta dla pieszych. W mieście tym parkingi zostały zastąpione pasami zieleni. Aut właściwie na ulicach nie widać.

Piotr Pawłowski, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji, pisał, że we Francji wprowadzone w 2005 r. i wciąż obowiązujące prawo budowlane nie pozwala na powstanie żadnego budynku bez uzyskania „świadectwa dostępności”. Starsze domy muszą być dostosowane do osób niepełnosprawnych, seniorów, osób z bagażami i wózkami do końca 2015 r. Niedostosowanie się do wytycznych grozi karą do 45 tys. euro. A architektom, którzy zapomnieli o konsultacjach i dostosowaniu obiektów, będzie można na pięć lat odebrać prawo wykonywania zawodu.

Problemem w takim mieście jak Kraków może być dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych starych kamienic, muzeów czy innych obiektów objętych nadzorem konserwatorskim.

Strukturalne systemy orientacji przestrzennej

Osoby poruszające się na wózkach oczekują dobrze widocznej informacji o ułatwieniach w poruszaniu się i o możliwości szybkiego dotarcia do celu, osoby niewidzące lub słabo widzące powinny mieć udostępniane wolne od przeszkód trasy komunikacyjne (do tego celu służyć mogą specjalne oznaczenia fakturowe wyczuwalne pod stopą lub za pomocą laski). Faktury są już u nas spotykane w wielu miejscach na przejściach dla pieszych. Teraz jeszcze powinniśmy się zająć wprowadzaniem odpowiednich faktur na posadzkach wewnątrz i na zewnątrz budynków użyteczności publicznej.

W Krakowie wciąż nie tworzy się strukturalnych systemów orientacji przestrzennej dla osób niedowidzących. Niestety nie ma map w wersjach dotykowych, które powinny być dostępne w punktach informacji miejskiej i umieszczane w newralgicznych punktach miasta (strefy transferów, place miejskie, obiekty użyteczności publicznej). Systemy te powinny być przewidziane w planach rewitalizacji i rozwoju przestrzeni miejskiej.

*przewodnicząca Komisji Kultury i Ochrony Zabytków

Był olbrzymi, rzeźbiony...

Tak zaczyna się książka wybitnego krakowskiego uczonego prof. Stanisława Waltosia. Pierwsze zadanie książki to odwołanie się do najwcześniejszych wspomnień autora, który po raz pierwszy zobaczył ołtarz Mariacki w czerwcu 1937 r., a liczył wówczas pięć lat.

foto: Wiesław Makaj / UMK

O wojennych losach ołtarza Wita Stwosza możemy przeczytać w najnowszej książce prof. Waltosia

Michał Kozioł

„Grabież ołtarza Wita Stwosza” ukazała się dzięki warszawskiemu wydawnictwu Wolters Kluwer SA, które przezornie poinformowało czytelnika, że powinien przestrzegać praw przysługujących autorowi i wydawcy. Jednym z tych niezbywalnych uprawnień jest obowiązek opatrzenia każdego cytatu stosowną informacją o jego pochodzeniu.

Tymczasem praca prof. Waltosia wręcz prookuje do cytowania. Jest to zupełnie zrozumiałe. Oto na prawie czterystu stronach autor nie ograniczył się wyłącznie do przedstawienia wyników swoich badań i dociekań na temat wojennych dziejów ołtarza. Czytelnika zdumiewa nie tylko ogromna ilość zawartych w książce informacji, ale także poziom refleksji autora. Dziś, w czasach dominacji tzw. „popraw-

ności politycznej”, przybierającej czasem wręcz groteskowe rozmiary, nawet samo użycie słowa „grabież” może wydawać się komuś czymś niestosownym. Rzecz ciekawa, że zamiłowanie do eufemizmów, tak charakterystyczne dla naszych czasów, nieobce było także Niemcom w czasach nazizmu. Otóż – jak słusznie zauważa autor – słowo „Betreuer”, czyli „opiekun” używane w oficjalnych niemieckich dokumentach dotyczących losu polskich dzieł sztuki – w praktyce oznaczało „rabusia” lub „grabieżcę”.

Historia i nauki dla potomnych

Miłośników historii i zabytków Krakowa raczej nie trzeba specjalnie zachęcać do zapoznania się z opowieścią o tym, co działo się z ołtarzem Mariackim między 24 sierpnia 1939 r. a 20 kwietnia 1945 r. Nie ma też sensu streszczenie tego, co należy bezwzględnie przeczytać w oryginale. Książka jest efektem wielu lat po-

szukiwań w archiwach polskich i niemieckich, rozmów toczonych z żyjącymi jeszcze świadkami, często dosłownie w ostatnich dniach przed ich odejściem do wieczności. Niewątpliwie „Grabież” powinna się znaleźć w bibliotece każdego krakowianina. Nie tylko dlatego że barwnie opowiada dzieje rabunku ołtarza, jego wojenne losy, ale także z powodu refleksji autora zawartych w ostatnim, dziesiątym rozdziale książki zatytułowanym „Konkluzje i nauki dla potomnych”. Konkluzji tych jest dwadzieścia. Są one dowodem wielkiej wiedzy autora, przede wszystkim wiedzy prawniczej, a także umiejętności perfekcyjnego wyciągania wniosków i odwagi w ich formułowaniu.

Autor nie tylko nazywa rabunek rabunkiem, ale dokonuje dogłębnej, rzetelnej analizy prawnej tego czynu. Przy czym uwzględnia zarówno obowiązujące wówczas prawo polskie, jak i niemieckie.

Rabunek ołtarza, który był – jak słusznie podkreśla autor – spektakularnym naruszeniem konwencji haskiej, przedstawiony jest na szerokim tle politycznym. Dotyczy to zwłaszcza lat powojennych oraz losów Niemców i Polaków biorących udział w tych wydarzeniach, czyli tych, którzy rabowali, i tych, którzy ratowali ołtarz przed zniszczeniem. W przypadku Polaków sprawa jest oczywista. Powojenne władze, zapatrzone w wizje wielkich reform społecznych realizowanych pod dyktando potężnego sąsiada, nie były zainteresowane podkreślanie i nagradzaniem zasług ludzi działających na zlecenie sanacyjnej Polski. Jak słusznie zauważa prof. Waltoś, jedyną osobą, której zasługi doceniono, był Karol Estreicher. Choć i on nie był do końca usatysfakcjonowany wyrazami uznania, jakich doświadczał. Mówiąc o tym, warto też pamiętać, że na swoje miejsce, czyli do prezbiterium kościoła Mariackiego, wrócił ołtarz dopiero po Październiku, a jego rekonsekracja odbyła się w dzień Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, czyli 15 sierpnia 1957 r.

Grabieżcy w Krakowie

Pisząc o losach Niemców biorących udział w rabunku, autor stwierdza, że żaden ze sprawców nie został ukarany. Zauważa również, iż jedynym Niemcem, który odpokutował kradzież dzieł sztuki pobytem w polskim więzieniu, był Wilhelm Ernest de Palézieux, z wykształcenia architekt, w czasie niemieckiej okupacji intendent Wawelu. Nie miał on jednak nic wspólnego z rabunkiem ołtarza Mariackiego. „Zasłużył” się natomiast aktywnym współudziałem w kradzieży „Damy z łasiczką” i „Krajobrazu z miłosierdnym Samarytaninem” ze zbiorów książąt Czartoryskich, za co odsiedział po wojnie pięć lat. Ciekawe jest to, że nazwisko Palézieux pojawiło się ostatnio w związku z sensacyjnymi rewelacjami prasowymi na temat rzekomych skar-

bów ukrytych w bliżej nieokreślonych lochach, gdzie na Ziemiach Odzyskanych.

Pisząc o sprawcach grabieży, autor książki słusznie zauważa, że nie wystarczy mieć dowody przestępstwa, aby doszło do procesu, potrzebna jest jeszcze osoba sprawcy, którego można postawić przed sądem. Zasada ta w pełni potwierdziła się w przypadku sprawców rabunku ołtarza Mariackiego, a było ich wielu. Postacią szczególnie – nawet w tym towarzystwie – plugawą był doktor Kajetan Mühlmann, Austriak, historyk sztuki, członek Sztafet Ochronnych, czyli SS, oraz „Pełnomocnik Specjalny dla Sporządzenia i Zabezpieczenia (czytaj: Zrabowania) Dzieł Sztuki i Zabytków Kultury w Generalnym Gubernatorstwie dla Zajętych Terenów Polskich”. Aktywną działalność na polu „zabezpieczania” rozpoczął jeszcze w rodzinnej Austrii, czyli po Anschlussie rabował dzieła sztuki będące własnością obywateli austriackich żydowskiego pochodzenia. Po wojnie, przesłuchiwany przez Amerykanów, twierdził stanowczo, iż o żadnym Holokauście absolutnie nic nie wie i nic nie słyszał... W Krakowie doktor Mühlmann gromadził „zabezpieczone” dzieła w siedzibie Biblioteki Jagiellońskiej nazywanej wówczas Staatsbibliothek.

Teoretycznie te obrazy, rzeźby i inne cenne przedmioty „pozostawały do dyspozycji Führera”. W praktyce było zupełnie inaczej. W składnicy zrabowanych dzieł sztuki nie tylko panował ogromny bałagan. Oczywiście było, że wiele cennych przedmiotów upłynniono, nie czekając na decyzję wodza III Rzeszy. Generalny Gubernator Hans Frank pozbył się w końcu „specjalnego pełnomocnika”, co nie było proste, bo powszechnie wiadomo, że jest on pupilkiem samego Hermana Göringa. Mühlmann uniknął więc kary za złodziejstwo.

Po wyjeździe z Krakowa działał na terenie Holandii, gdzie kupował, ale także i konfiskował dzieła sztuki i to bez względu na wyznanie oraz pochodzenie ich właścicieli. Po wojnie, ujęty przez Amerykanów, złożył obszerne zeznania. Rzecz jasna wybielając siebie, a obciążając innych, w tym przede wszystkim niedawnego opiekuna, czyli Göringa. W swojej bezczelności posunął się tak daleko, że przesłuchujących go Amerykanów usiłował przekonać, iż był aktywnym członkiem antyhitlerowskiej konspiracji. Czy z powodu swoich „szczerych zeznań”, a może z innej przyczyny doktor Mühlmann okazał się tak cenny dla Jankesów, że zupełnie zignorowali polski wniosek o ekstradycję, złożo-

ny 24 stycznia 1947 r. i poparty mocnym materiałem dowodowym? Być może polskie wystąpienie było spóźnione, zaczynała się przecież „zimna wojna”, a Polska należała do wrogiego Stanom Zjednoczonym obozu. Trzeba jednak przyznać, że także i wcześniej ściganie niemieckich przestępców było i nieudolne, i nieśpieszne. W każdym razie Amerykanie nie tylko nie wydali byłego „specjalnego pełnomocnika” Polsce, ale też niezbyt skrupulatnie go pilnowali. W 1948 r. wymknął się z obozu, w którym przetrzymywano nazistów, po czym żył spokojnie oraz dostatnio w Bawarii, sprzedając skradzione i dobrze ukryte dzieła sztuki.

Gwałcąc kolejność konkluzji, których jest dwadzieścia, przypomnę jako ostatnią trzynastą i wbrew przyjętej na wstępie zasadzie niecytowania, pozwolę sobie na przytoczenie jej w całości: „Dzieje wojenne arcydzieła mistrza Wita uczą, że w czasie pokoju, gdy możliwość wybuchu wojny lub nastąpienia innego kataklizmu są tylko teoretyczne, trzeba mieć gotowe plany zabezpieczenia najcenniejszych dóbr kultury i stosowne środki do realizacji takich planów. Konkluzja ta ma pełne odniesienie również do czasów współczesnych”.

Kalendarium krakowskie

16 grudnia

1905 – na loterię fantową „Domu Pracy” hrabia Resseigneur ofiarowuje jedną kaczkę.

18 grudnia

1905 – w „Czasie” ukazuje się ogłoszenie tej treści: „Legitymację staropolskiego szlachectwa uczciwie przeprowadza, podania o godności dworskie przygotowuje, dokumenty rodzinne odszukuje osoba godna zaufania”.

19 grudnia

1894 – w lokalu Towarzystwa Ubezpieczeń odbywa się loteria fantowa zorganizowana przez Towarzystwo Dobroczynności. Czysty dochód wynosi 651 złotych reńskich i 51 centów.

20 grudnia

1894 – „Głos Narodu” donosi: „Z ul. Szlak dochożą nas słuszne skargi na ciągłe awantury uliczne. Szczególnie daje się to czuć osobom zamieszkującym w domach, poczynawszy od narożnika ulic Łobzowskiej i Szlak ku Krowoderskiej i Długiej”.

21 grudnia

1957 – w Sali Dietla odbywa się walne zebranie członków założycieli Stowarzyszenia Przeciwalkoholicznego „Błękitny Krzyż”. Jak można przeczytać w protokole: „lekarz medycyny, Włodzimierz Sokalski, w krótkim wywodzie, zobrazował szkodliwość barów w typie »Lajkonik«, »Bar przystań«, »Bar pod starym murem«, w których rodzice dzieci poddanych jego pieczy lekarskiej – tracą zdrowie i ciężko zapracowany grosz”.

22 grudnia

1982 – „Dziennik Polski” donosi: „Szopka krakowska u stóp Wieszcza Adama. Staraniem Teatru Regionalnego TKT i Estrady Krakowskiej wystawione zostanie na stopniach pomnika Adama Mickiewicza w Rynku Głównym tradycyjne widowisko »Szopki krakowskiej«, w przeddzień Wigilii Bożego Narodzenia, 23 bm. Od godz. 16.00 kolędować będą Herody, Pastuchy, Kolędnicy z gwiazdą, Turoniem, ze wsi krakowskich, nowosądeckich, tarnowskich i bielsko-bialskich. Na

zakończenie tego przeglądu aktorzy scen krakowskich: Marian Czech, Jolanta Janusz, Adam Sadzik, Ferdynand Solowski i Siostry Wojciechowskie oraz kapele: Szmelcpaka, Waganty, Wiślanie, zaprezentują widowisko »Szopki«. Zapowiadał będzie Piotr Płatek”.

23 grudnia

1938 – Prezydent Krakowa dr Mieczysław Kaplicki rezygnuje z wysyłania kartek świątecznych, a zaoszczędzoną w ten sposób kwotę 50 zł przekazuje Schronisku Brata Alberta.

24 grudnia

1544 – z okazji „kolendy” król Zygmunt Stary sprawia Stańczykowi biały płaszcz, czerwoną kurtę, zielono-czerwone ubranie oraz ofiarowuje swojemu ulubieńcowi kawał szafirowego sukna.

27 grudnia

1971 – w „Kossakówce” odbywa się uroczyste otwarcie „salonu artystycznego wraz z kawiarnią”.

Rodacy – Bohaterom

Studenci Akademii Ignatianum w Krakowie we współpracy ze Stowarzyszeniem Odra–Niemen organizują 8. edycję akcji Rodacy–Bohaterom.

◀ Tomasz Konturek

Pomoc kierowana jest dla byłych żołnierzy Armii Krajowej, ich rodzin oraz Polaków mieszkających na Białorusi, Litwie, Ukrainie i w Mołdawii. Większość z nich to ludzie w podeszłym wieku, chorzy, żyjący w biedzie, dla których każdy przejaw pamięci, szczególnie ze strony Polaków z Ojczyzny, jest ważnym dowodem wdzięczności za walkę o niepodległość kraju oraz podziękowaniem za opiekę nad polskimi miejscami pamięci na Kresach. Tegoroczna akcja odbywa się pod patronatem naszego dwutygodnika.

Podczas zeszłorocznej edycji zebrano ok. 3,5 t żywności, z której przygotowano 300 jednorazowych paczek. – Cieszy nas, że akcję wsparli nie tylko starsi mieszkańcy Krakowa, ale również studenci i młodzież szkolna – podkreślają organizatorzy.

W tym roku w ramach akcji prowadzona jest zbiórka funduszy przeznaczonych m.in. na dofinansowanie kombatanów oraz polskich środowisk w zakresie pomocy medycznej i sanatoryjnej czy renowację miejsc pamięci znajdujących

się poza Polską. Tradycyjnie zbierane są także dary (produkty chemii gospodarczej, artykuły żywnościowe o przedłużonym terminie ważności, m.in.: cukier, konserwy mięsne i rybne, ryż, makaron, mąka, herbata, kawa, kakao, ciastka, bakalie, czekolada, kasza, olej, warzywa i owoce w puszcze), które zostaną zapakowane w jednakowe paczki i przekazane Polakom mieszkającym na Kresach. Do każdej z nich dołączona zostanie kartka z życzeniami świątecznymi w języku polskim – na którą szczególnie czekają nasi rodacy.

Zbiórka artykułów będzie prowadzona do 10 stycznia 2016 r. w budynku Akademii Ignatianum w Krakowie (ul. Kopernika 26, szatnia-podziemia), od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–19.00, z wyłączeniem przerwy świąteczno-noworocznej.

Więcej informacji można znaleźć na stronach: www.ignatianum.edu.pl www.rodacy-bohaterom.pl lub pod numerem tel. 48 881-081-054. Darowizny można wpłacać na numer konta Stowarzyszenia Odra–Niemen, 41 1440 1185 0000 0000 1283 9308.

Szanowni Mieszkańcy, Szanowni Właściciele i Zarządcy obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie Krakowa

Zwracam się z apelem o zgodne z prawem, sumienne i zintensyfikowane działania mające na celu zapewnienie bezpiecznego użytkowania i estetyki obiektów budowlanych będących Państwa własnością lub przez Państwa zarządzanych.

Apeluję również o wzmoczoną staranność w realizacji kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym kontroli elewacji oraz instalacji elektrycznych i gazowych, sprawności przewodów wentylacyjnych, kominowych i innych, a także o podejmowanie remontów i napraw zgodnie z prawem i bez zbędnej zwłoki.

W okresie 26–31 lipca 2016 r. odbędą się w Krakowie Świątowe Dni Młodzieży 2016 – wielkie międzynarodowe wydarzenie, z udziałem ponad 2 mln pielgrzymów i gości. Obecność Państwa nadaje temu wydarzeniu rangę wizyty państwowej. Bezpieczeństwo uczestników tego ważnego międzynarodowego wyda-

żenia zależy także od działań podejmowanych przez właścicieli i zarządców obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie Krakowa, w zakresie odpowiedzialności za stan techniczny i estetyczny tych obiektów.

Przypominam, że obowiązki właścicieli i zarządców obiektów budowlanych zapisane w art. 61, art. 62, art. 70 ustawy z dn. 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 1409 z późniejszymi zmianami), dotyczą estetyki i bezpieczeństwa obiektów budowlanych i otaczającej je przestrzeni oraz zobowiązują właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom tych obiektów, jak i osobom pozostającym w ich otoczeniu.

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego Krakowie
Powiat Grodzki
mgr inż. Małgorzata Boryczko

Bańki, opłatek i kolędowanie

Trudno wyobrazić sobie Kraków bez corocznych Targów Bożonarodzeniowych, które na trwałe wpisały się w tradycję miasta i stanowią jedną z największych atrakcji nie tylko dla turystów, ale również dla mieszkańców.

W tym roku także nie brakuje atrakcji. Znajdą coś dla siebie ci, którzy chcą zdobyć piękną, ręcznie robioną ozdobę, napić się grzańca czy też pośpiewać kolędy na krakowskim rynku. Na targach gościć będą nie tylko kupcy z kraju, ale również z zagranicy, m.in. z Litwy, Ukrainy, Słowacji czy Węgier, którzy zaprezentują swoje narodowe wytwory. Tradycyjnie nie zabraknie stanowisk gastronomicznych, na których będzie można zakupić przeróżne potrawy do zjedzenia na miejscu lub na świąteczny stół. Będą więc pierogi według staropolskich receptur, stoisko serwujące zupy, a także wędliny, sery góralskie i oscypki. Nie zabraknie również tradycyjnych beczek z grzaniem winem oraz świątecznych łakoci. Na szczególną uwagę zasługują czekoladowe wyroby w kształcie narzędzi. Poza tym nabyć będzie można całą masę świątecznych upominków i dekoracji.

Targi uświetni również wiele imprez artystycznych. W dniach 15–17 grudnia od godziny 12.00 trwać będą Świąteczne Warsztaty Plastyczne, na których będzie można własnoręcznie wykonać bożonarodzeniowe kartki oraz ozdoby choinkowe. 19 grudnia Korwód Kolędniczy, w którym weźmie udział ok. 30 amatorskich grup kolędniczych, przejdzie ulicami Rynku w kierunku estrady Targów, gdzie wraz z publicznością zaśpiewa kilka kolęd. Tego samego dnia Fundacja Grupy „Adalex” wykona spektakl pt. „Staropolskim Obyczajem, czyli Wigilia po szlachecku”, gdzie zaprezentowane zostaną dawne tradycje bożonarodzeniowe.

20 grudnia w południe Prezydent Miasta Krakowa wraz z Metropolitą Krakowskim spotkają się z krakowianami i turystami na tradycyjnym Opłatku Prezydenckim. W Wigilię o 12.00 przy pomniku Adama Mickiewicza odbędzie się pokaz „Dziadów Polskich” według inspiracji Wieszcza. W drugi dzień świąt o 14.00 będzie można wspólnie pokolędować na płycie Rynku. Targi trwać będą do 27 grudnia.

Paweł Waluś

KRAKOWSKI 12. BIEG SYLWESTROWY

PRZEBIERZ SIĘ I POBIEGNIJ Z NAMI!

**31.12.2015
GODZ. 12:00
RYNEK GŁÓWNY**

Zapisy na:
www.dystans.krakow.pl
www.zis.krakow.pl

Prezydent Miasta Krakowa
Jacek Majchrowski
zaprasza na Bieg
i życzy

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
spędzonych w rodzinnej atmosferze,
a w nadchodzącym Nowym Roku
realizacji sportowych postanowień
oraz sukcesów zawodowych.

ORGANIZATORZY

dystans

SPONSOR

skandia
VIENNA INSURANCE GROUP

PARTNERZY

KHK

mpec

PROFLINDIA

Walwey®

Fitness platinum

PATRONI MEDIALNI

SKARÓW

MAXXX

KONCERTY DISNEYA

KRK

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
zaprasza

Disney

KRAINA ŁODU

FILM Z MUZYKĄ
NA ŻYWO

**5 LUTEGO 2016
GODZ. 18.00**

**TAURON ARENA
KRAKÓW**

**BILETY DO NABYCIA
W PUNKTACH INFOKRAKÓW:**

**(UL. ŚW. JANA 2,
PAWILON WYSPIAŃSKIEGO
PL. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH 2,
CORT UL. POWIŚLE 11)**

**ORAZ NA
WWW.EVENTIM.PL**

więcej informacji na:
www.fmf.fm

©2015 Disney

WYDARZENIE ZAPOWIADAJĄCE FESTIWAL MUZYKI FILMOWEJ W KRAKOWIE 2016

ORGANIZATORZY:

kbf ★